

LIDER

JU Srednja poljoprivredna škola - Bar

broj 13, maj 2016. godine

NAŠA ŠKOLA PROSLAVILA VELIKI JUBILEJ – 140 GODINA RADA

Dana, 13.maja naša Škola proslavila je veliki jubilej – 140 godina od osnivanja. Tim povodom, Dan škole svečanije je obilježen.

U amfiteatru Škole upriličen je svečani program kome su prisustvovali ne samo učenici, profesori i članovi Školskog odbora Srednje poljoprivredne škole Bar, nego i uvaženi gosti: predsjednik Opštine Bar, dr Zoran Srzentić, predsjednik Skupštine opštine Bar, Osman Subašić, predstavnici Centra za stručno obrazovanje i direktori srednjih i osnovnih škola iz Bara.

Poslije intoniranja državne himne u izvođenju Ženskog kamernog hora „Antivari“, čiji je umjetnički rukovodilac i dirigent mr Miro Kruščić, prisutne je pozdravio direktor Škole, Branislav Knežević. On je u svom govoru naglasio da je Škola postavila ciljeve i standarde koje godinama sve uspješnije ispunjava i dostiže.

U nastavku svečanog programa prisutni su iscrpno obaviješteni o istorijatu Škole, uz još nekoliko umjetnički nadahnuto izvedenih kompozicija hora „Antivari“. Podaci su praćeni video materijalom. Moderator programa je bila profesorica Anastazija Banović.

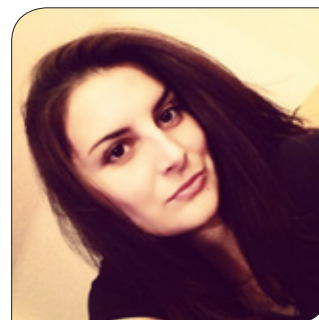
U drugom dijelu programa proglašeni su i nagrađeni najbolji učenici po razredima i obrazovnim profilima, kao i učenici koji su osvojili nagrade na različitim takmičenjima (Mladi eko-reporteri, školsko literarno takmičenje), najbolji sportista i najbolji učenici na praktičnoj nastavi trećeg i četvrtog stepena. Na kraju je proglašen i nagrađen i đak generacije za školsku 2014/2015 .godinu, Filip Raičević, učenik obrazovnog profila Nautički tehničar.

Po završetku svečanog programa, nagrađeni učenici, profesori i gosti družili su se na koktelu organizovanom u čast jubileja, upriličenom u holu škole.

RIJEČ UREDNICE

Uvijek mi je „riječ urednika“ u školskim listovima djelovala pomalo prenaplašena, neprirodna i sama sebi svrha. Formulativni izrazi sa neizbježnom dozom patetike, uz obaveznu poruku čitaocu, mahom satkani od onog, što mi u književnosti nazivamo „opštim mjestima“. Taj prostor u listu obično bude skladište mudrih izreka iz leksikonskih „riznica mudrosti“, koje, pored neizostavne „didaktičke funkcije“, djeluju kao da imaju za cilj promociju urednika, a ne časopisa. Zato sam se dvoumila da li da ja ove godine napravim presedan, pa u ovom broju lista izostavim ovu „važnu rubriku“.

Zbog čega nisam to uradila?

Čitaoci uglavnom samo prelistaju časopis ili pročitaju poneki tekst. Moje iskustvo govori da se, nažalost, časopisi ovog tipa rijetko pročitaju „od korica do korica“. Roditelji pročitaju tekst svoje djece, profesori ono što ih posebno zanima, daci se zadrže na fotografijama, a ubijedljivo najviše komentara „ponese“ naslovna strana. Dogodi se često da se provuče poneka pravopisna greška (A u kojem se to časopisu ne provuče?), pa se o njoj govori duže i češće, nego o bogatom sadržaju lista. Međutim, ono što niko ne preskoči, jeste ta famozna Riječ urednika. S obzirom na tu poražavajuću činjenicu, ja sam odlučila da baš na ovom mjestu podsjetim na svrhu školskog časopisa.

Školskim časopisima se *a priori* pristupa kao prema slikovnici godišnjih školskih aktivnosti, predvidivom edukativno – zabavnom štivu, koje promovije đake, profesore, školu, a onda postane đачka uspomena na prve ili jedine novinarske poduhvate i srednjoškolske dane.

On je više od toga. On je svjedočanstvo o timskom radu profesora i učenika, razmijeni ideja, o kreativnim počecima možda nekih budućih veoma uspješnih ljudi. On bi trebalo da podstiče, inspiriše, budi nova interesovanja, stvara prostor za zdravu konkurenciju, mijenja ono što nije dobro, promovije ono što jeste. On je sjajna prilika da daci nama, ali i mi đacima pošaljemo poruku. Takvu komunikaciju ne možemo ostvariti ako i čitaoci i oni koji pišu u njemu, školski list posmatraju samo kao „školski list“. Jer, kako kaže Gete: „*Ako naše učenike uzmemo samo onakve kakvi jesu, činimo ih gorim. Ako sa njima postupamo kao da su ono što bi trebalo da budu, dovodimo ih tamo kuda ih treba dovesti*“.

P.S. Izgleda da je teško izbjeći opšta mjesta. ☺

Marija Šušter, prof.

IMPRESSUM

Časopis „**Lider**“

Broj 13 – maj 2016.

Izdaje:

Srednja poljoprivredna škola Bar

Za izdavača:

Branislav Knežević, direktor

Urednica:

Marija Šušter

Kompjuterska obrada:

Zoran Vasilkov

Štampa:

IVPE, Cetinje

Tiraž: 250

REDAKCIJA:

Slavomir Samardžić II-2

Marina Kuveljić IV-4

Katarina Knežević IV-1

Anđela Obradović IV-4

Medina Čeranić IV-4

Danilo Pervov II-2

Mileta Čaćić IV-1

Oktaj Bučan II-6

Zumreta Alić II-1

Tanja Durović II-1

Jelena Stošić II-1

Dušan Čelić II-4

Milica Popović I-5

Emir Hadžicanović III-2

Elvira Nilić III-1

Milanka Okuka, pedagog

Sofija Rašković, prof.

Branka Čalasan, prof.

Mr Tanja Kragulj, prof.

Valentina Radonjić, prof.

Nata Konatar, prof.

Sanida Laković, saradnik u nastavi

Božidar Ičević, prof.

Mr Milan Šćekić, prof.

Mr Darko Jelić, prof.

Marko Pejović, prof.

Zoran Mićunović, prof.

NAJBOLJI UČENICI šk. 2015/16.g.			
BR.	KATEGORIJA	PREZIME I IME UČENIKA	RAZRED I ODJELJENJE
I	Đak generacije	KUVELJIĆ MARINA	IV ₄
II	Najbolji učenici po obrazovnim programima		
1.	Prehrambeni tehničar	Stošić Jelena	II ₁
2.	Poljoprivredni tehničar	Elenev Aleksandr	IV ₁
3.	Veterinarski tehničar	Drenovac Andrijana	III ₁
4.	Brodomašinski tehničar	Banović Luka	IV ₂
	Nautički tehničar	Babić Milan	III ₃
5.	Špeditersko-agenc.i car.tehničar	Kuveljić Marina	IV ₄
6.	Frizer-ka	Marović Kristina	I ₆
7.	Automehaničar	Žudelović Aldin	II ₆

BR.	KATEGORIJA	PREZIME I IME UČENIKA	RAZRED I ODJELJENJE
III	<p>Najbolji učenik <i>praktične nastave</i> na IV stepenu stručnosti</p> <p>Najbolji učenik <i>praktične nastave</i> na III stepenu stručnosti</p> <p>Školsko literarno takmičenje povodom 23.aprila Svjetskog dana knjige</p> <p>Najaktivniji ženski čitalac</p> <p>Najaktivniji muški čitalac</p> <p><i>Najbolji sportista</i></p> <p>Najbolji učenik u <i>vannastavnim aktivnostima</i> (Unija srednjoškolaca, sportske igre, prezentovanje škole, projekat „Širi dalje“).</p> <p><i>Učenici koji su redovno pohađali nastavu</i></p> <p><i>Učenici- učesnici regate za osvojeno 1. i 3. mjesto</i></p>	<p>Banović Luka</p> <p>Babačić Elna</p> <p>Pecović Žaklina I nagrada</p> <p>Popović Željana II nagrada</p> <p>Hot Milica III nagrada</p> <p>Pecović Žaklina</p> <p>Grandov Strahinja</p> <p>Rameddović Alan—reprezentativac, prvak Crne Gore u trčanju na 100 i 200 m u kategoriji mladih juniora;pobjednik trčanja na 100 m i učesnik Kupa šampiona Evrpoe za juniore</p> <p>Drenovac Anastasija</p> <p>1.Marković Aleksandar</p> <p>2.Simonović Jovan</p> <p>3.Kurtiši Alnes</p> <p>4.Stošić Jelena</p> <p>5.Babačić Elna</p> <p>6.Zverotić Sabro</p> <p>7.Murić Admir</p> <p>8.Sekulović Marko</p> <p>1.Šabović Sulejman 4-3</p> <p>2.Radević Stefan 4-3</p> <p>3.Pešić Vasilije 4-3</p> <p>4.Čulafić Spasoje 3-3</p> <p>5.Mitrović Marko 4-3</p> <p>6.Franović Lazar 4-3</p> <p>7.Lekić Ilija 3-3</p> <p>8.Pervov Danilo 2-4</p> <p>9.Joličić Mihailo 1-4</p>	<p>IV₂</p> <p>I₆</p> <p>II₅</p> <p>II₅</p> <p>I₅</p> <p>II₅</p> <p>IV₁</p> <p>II₄</p> <p>III₄</p> <p>I₅</p> <p>I₅</p> <p>II₂</p> <p>II₁</p> <p>I₆</p> <p>IV₂</p> <p>II₃</p> <p>III₂</p>

PREGLED REALIZOVANIH AKTIVNOSTI ŠKOLE

ŠK. 2015/16.G.

- U organizaciji Društva ekonomista i menadžera Crne Gore održan Miločerski razvojni forum 2015. Prisustvovao direktor škole Branislav Knežević.
Vrijeme: 07.09.2015.g.
- Ministarstvo prosvjete u saradnji sa Upravom za javne nabavke je organizovalo Obuku službenika za javne nabavke. Prisustvovao Darko Jelić, ICT i slušbenik za javne nabavke u Srednjoj poljoprivrednoj školi.
Vrijeme: 14.09.2015.g. u Budvi.
- Zavod za školstvo u saradnji sa ETF nastavlja sa projektom tehničke inkluzije učenika romske i egipćanske populacije u obrazovni sistem Crne Gore. Organizovan sastanak sa mentorima REA učenika. Prisustvovala Milanka Okuka, pedagog.
Vrijeme: 16.09.2015.g.
- Obavljena redovna vakcinacija učenika završnog razreda protiv difterije i tetanusa. Vrijeme: 21.09.2015.g.
- Na Međunarodnom takmičenju frizera „Budva 2015.“, a u okviru školskog-juniorskog takmičenja i Memorijalnog kupa „Slobodan Pavićević“ učenici Obrazovnog programa Frizer-ka(1-6) osvojili peto mjesto.
Vrijeme: 03-04.oktobar 2015.g Mjesto: Bečići, hotel Mediteran
- U organizaciji Ministarstva prosvjete i Zavoda za školstvo realizovan seminar: „Karijerna orijentacija u srednjim školama (I i II modul) “. Prisustvovala 4 nastavnika i školski pedagog. Vrijeme: 09-10.10. i 23-25.10.2015.g. Mjesto: Bar
- U Srednjoj poljoprivrednoj školi održan sastanak Fokus grupe nastavnika južne regije u cilju unapređivanja procesa kontinuiranog profesionalnog razvoja nastavnika. Prisustvovali: direktor škole, školski pedagog i jedan nastavnik stručno-teorijske grupe predmeta.
Vrijeme: 16.10.2015.g.
- Učenici poljoprivrednog i veterinarskog obrazovnog programa u okviru praktične nastave i slobodnih aktivnosti uz stručno vođstvo prof.S.Tomić i R.Obradović i koordinatora praktične nastave N.Kneževića, obišli proizvodne pogone fabrike „Franca“, farmu tovnih junadi u Gabavču, kao i proizvodne pogone „Meduze“ u Bijelom Polju. Vrijeme: 16.10.2015.g.
- Učenici poljoprivrednog obrazovnog programa(I i IVr.) prisustvovali ranom, probnom branju masline na lokalitetu Starog Bara. degustaciji maslinovog ulja i proizvodima na bazi maslinovog ulja(kolači). Nastavnici stručno-teorijske grupe predmeta zajedno sa učenicima prisustvovali i oglednim predavanjima na iste teme predstavnika iz Dubrovnika i Instituta za subtropske kulture u Baru. Vrijeme:19.10.2015.g.
- Generalnoj Skupšini Unije srednjoškolaca Crne Gore koja se po prvi put održava u Bečićima prisustvovala predstavnica Učeničkog parlamenta naše škole Anastasija Drenovac, učenica 3-4 odjeljenja Obrazovni program: Špeditersko-agencijski i carinski tehničar. Vrijeme: 25.10.2015.g.
- Sastanak Fokus grupe za nastavnike iz škola južne regije u cilju unaprijeđivanja procesa interne evaluacije u srednjim stručnim školama.
Mjesto: JU Srednja mješovita škola „Mladost“ Tivat. Vrijeme: 11.11.2015.g.
Učestvovali: Darko Jelić, nastavnik-menadžer kvaliteta i Milanka Okuka, pedagog
- Seminaru: „Informaciona i medijska pismenost (IMP) u biblioteci i školi-edukacija edukatora“, prisustvovala Sofija Rašković- bibliotekar u našoj školi.
Vrijeme: 24.11.2015.god.
- Direktor škole prisustvovao trećem Klettovom međunarodnom simpozijumu o uvođenju digitalizacije u školama jugoistočne Evrope, koji je održan u Solunu.
Vrijeme: 26 – 29.11.2015.g.
- U organizaciji Centra za stručno obrazovanje održan sastanak Fokus grupe direktora/pomoćnika i predstavnika ZZŠ, IS, ZUNS u cilju unaprijeđivanja procesa eksterne provjere kvaliteta obrazovanja i obuke u stručnom obrazovanju. Prisustvovao direktor škole Branislav Knežević.
Vrijeme: 04.12.2015.g.
- U organizaciji Centra za stručno obrazovanje učenici JU Obrazovni centar iz Šavnika boravili su dvije radne sedmice u Baru. Prva grupa od 13 učenika pohađala je nastavu sa vršnjacima u Srednjoj poljoprivrednoj školi u periodu od 30.11. do 06.12.2015.g. Druga grupa od sedam učenika boravila je u periodu od 07.12. do 12.12.2015.g. i pohađala nastavu sa učenicima četvrtog razreda na Obrazovnom programu Poljoprivredni tehničar.
- U organizaciji NVO Juventas i podršku Ministarstva prosvjete realizovan seminar: „Osnaživanje psihološko pedagoških službi u radu sa LGBT mladima“. Prisustvovala M.Okuka, školski pedagog.
Vrijeme: 15-17.12.2015.g. Hotel Princess, Bar..
- U organizaciji Opštinske organizacije Crvenog krsta Bara organizovana je Akcija solidarnosti pod sloganom „Vaše malo nekome puno“ čiji je cilj podsticanje

građana na solidarno djelovanje, kako bi se prikupilo što više hrane i higijene za ugroženo stanovništvo. Posebno učešće su uzeli učenici – volonteri Crvenog krsta: Anđela Zejak, Milica Hot i Jovana Milić (1-5) i Milena Nišavić (3-4). Vrijeme: 23 - 24.12.2015.g.

• Održan sastanak aktiva direktora barskih škola sa Ministrom prosvjete g-dinom P.Boškovićem. Vrijeme: 24.12.2015.g.

• Britanski savjet u saradnji sa Ministrastvom prosvjete i Centrom za stručno obrazovanje organizovao jednodnevnu radionicu na temu. „Izvođenje praktične nastave kod poslodavaca“ u sklopu projekta Uključivanje poslodavaca u stručno obrazovanje.

Prisustvovali: direktor škole Branislav Knežević, koordinator praktične nastave u školi Neđeljko Knežević i prof. praktične nastave Mauro Petranović.

Vrijeme: 11.10.2016.g. Podgorica

• Udruženje za unaprijeđivanje i očuvanje zdravlja NVO „POVJERENJE“ uz podršku Ministarstva prosvjete zajedno sa JU Srednjom poljoprivrednom školom realizovalo projekat „Tvoje NE znači sve“. Projekat se odnosi na poboljšanje informisanja i povećanje znanja učenika, roditelja i prosvjetnih radnika o problemu zavisnosti od svih psihoaktivnih supstanci kroz interaktivne programe. Ciljna grupa su bili učenici prvog razreda.

• Tribina „Faktori rizika“ – dr Ljubinko Kaluđerović, psihijatar i narkolog iz Javne ustanove za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika psihoaktivnih supstanci Kakarička gora, Reto centar Danilovgrad, 4 Life, realizovana je za učenike 1-1, 1-2, 1,5 odjeljenja. Vrijeme: 16.02.2016.g.

• Radionica interaktivnog tipa: „To je sada moja prošlost- razgovor sa bivšim zavisnikom“ realizovana je 18.02.2016.g.

• Tribina „Faktori rizika“ dr Ljubinko Kaluđerović, psihijatar i narkolog i To je sada moja prošlost- gost Semir Begzić- bivši zavisnik“ za učenike brodomašinskog i nautičkog obrazovnog programa (3-2, 3-3). Vrijeme: 24.02.2016.g.

• Prof.Branka Čalasan i 15 učenika naše škole u posjeti Javnoj ustanovi za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju Kakarička gora u Danilovgradu. Vrijeme: 12.04.2015.g.

• Ministarstvo prosvjete u saradnji sa Centrom za stručno obrazovanje i Privrednom komorom realizovalo projekat „Kontinuirani profesionalni razvoj nastavnika i instruktora u stručnom obrazovanju u Crnoj Gori“. Prisustvovali: Darko Jelić, Sanida Laković i Neđeljko Knežević. Vrijeme: 02.03.2016.g. Podgorica

• U okviru realizacije programa stručnog usavršavanja nastavnika stručno-teorijske grupe predmeta, realizovan seminar: „Moderna nastavna sredstva u stručnom obrazovanju: upotreba primijenjenih softvera(Auto CAD 2D)“.

Vrijeme: 02 - 05.mart 2016.g. Mjesto: JU Srednja stručna škola „Mladost“ Tivat. Prisustvovali: Z.Dabović, D.Rondović, M.Gojković, M.Maraš.

• Međunarodnoj manifestaciji maslinara i uljara „Noćnjak“ koja je održana na hrvatskom ostrvu Brač u mjestu Bol, prisustvovao koordinator praktične nastave na nivou škole Neđeljko Knežević.

Vrijeme: 17.do 20.marta 2016.g.

• Jednodnevni program obuke: „Unapređenje kompetencija nastavnika, modul: „Korišćenje različitih resursa za učenje“.

Vrijeme: 25.03.2016.g. Podgorica. Prisustvovali: Valentin Radonjić i Živanka Krgović, prof. jezika i književnosti

• Predstavljanju projekta: „Modernizacija obrazovnih programa i obuka nastavnika“ prisustvovao direktor škole Branislav Knežević.

Vrijeme: 22.03.2016.g. Podgorica.

• Seminar: „Sprječavanje nasilja u školi“.

Vrijeme: 26.03.2016.g. Podgorica. Prisustvovali: M. Okuka i B.Čalasan.

• Osnivačka skupština Unije direktora škola Crne Gore održana u Baru, u periodu od 7-9. Aprila 2016.g.

• Seminaru: „Kontroverzne teme u nastavi“, koji je održan u Nikšiću prisustvovala školski pedagog.

Vrijeme: 12.04.2016.g.

• U organizaciji NVO Povjerenje u Dvorcu Kralja Nikole održana završna prezentacija aktivnosti učenika i koordinatoru u okviru projekta Tvoje NE znači sve. Učenici iz tri srednje škole pripremili raznovrsne aktivnosti kojima su poslali jasnu poruku zašto zloupotrebi psihoaktivnih supstanci treba reći ne. Vrijeme: 21.04.2016.g.

• U organizaciji Aktiva za Crnogorski - srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost održano školsko literarno takmičenje povodom 23.aprila, Svjetskog dana knjige.

• U amfiteatru JU Srednje poljoprivredne škole realizovana akcija dobrovoljnog davanja krvi. Vrijeme: 11.05.2016.g

• Svečanom sjednicom Nastavničkog vijeća na kojoj su nagrađeni učenici u više kategorija, uz prigodan program i promociju 13.broja školskog lista „LIDER“ obilježen 141. Dan škole. Vrijeme: 13.05.2016.g.

Pripremila Milanka Okuka, pedagog

AKTIVNOSTI UČENIČKOG PARLAMENTA

Od svog osnivanja 2010. godine, Učenički parlament naše škole uspješno funkcioniše. Njegova misija je veoma bitna, jer doprinosi podsticanju i participaciji mladih u rješavanju mnogih problema vezanih za školu, kao i širu socijalnu zajednicu. U okviru UP-a učenici imaju mogućnost slobodnijeg iskazivanja svojih sposobnosti. Osjećaju se važnim i sigurnim, jer imaju mogućnost da pitaju, predlažu, komentarišu, učestvuju, iznose i argumentovano brane svoje stavove, razvijaju vještine dobre komunikacije. Kroz aktivnosti humanitarnog, edukativnog, sportskog i drugog karaktera razvijaju svijest o društvenoj odgovornosti prema sebi, zajednici kojoj pripadaju, stiču samopozdanje, razvijaju kreativnost, spoznaju svoje mogućnosti i osjećaju zadovoljstvo timskim radom. Uloga UP je postala afirmativnija osnivanjem Unije srednjoškolaca Crne Gore, kao krovne institucije svih učeničkih parlamenata Crne Gore sa ciljem promovisanja važnosti učestvovanja srednjoškolaca u procesima odlučivanja u vezi sa svim aspektima njihovog obrazovanja i uključivanja u savremene trendove aktivizma mladih.

I ove godine su naši parlamentarci i ove školske godine bili kreativni i na taj način pokazali svoj aktivizam i odgovornost. Pored onih ustaljenih aktivnosti (analiza uspjeha, discipline i vladanja na kraju klasifikacionih perioda, prisustvovanja sjednicama Nastavničkog vijeća i dr.), navešćemo još neke od naših aktivnosti.

- Učenice IV razreda Maja Mrdak i Dijana Lončina su na panoima predstavile najznačajnije poruke sa sjednica parlamenta. Panoi su istaknuti na vidnom mjestu u holu škole i njihove poruke dostupne svim učenicima.

- U holu škole postavljena je kutija povjerenja, gdje učenici mogu anonimno da iznesu svoje pohvale, primjedbe i sugestije.

- UP je realizovao debatu na temu - Mladi i mediji, a kojoj su prisustvovali članovi parlamenta, odjeljenje II-4, Marija Šušter profesorica i Milanka Okuka pedagogica u školi. Organizator debate je koordinator UP Branka Čalasan, prof. Dvije suprotstavljene ekipe su se razborito, oštroumno i argumentovano bavile medijima i njihovim uticajem na razvoj i ponašanje mladih. Cilj afirmacijske ekipe, koju su činili Elvira Nilić, Nikola Grubač i Edita Šukurica, bio je da pokaže pozitivnu stranu i sve blagodeti medija, posebno

interneta i društvenih mreža, kao i njihov uticaj na svakodnevni život, dok je negacijska ekipa koju su činili Ksenija Alavanja, Danilo Pervov i Marina Kuveljić osporavala (pobijala) tezu koju je afirmacijska ekipa pokušavala dokazati.

Utišak parlamentaraca, nakon postavljanja pitanja i dobijenih odgovora, pokazao je opravdanost primjene debate u radu sa mladima i dobar primjer uvođenja u nastavu, jer debata podstiče kritičko i analitičko mišljenje, razvija samopouzdanje i demokratsku atmosferu u dijalogu. Kroz pažljivo oblikovane i argumentovane stavove, učenici su ojačali svoje komunikacijske vještine, sposobnost govora i aktivnog slušanja sagovornika.

- Povodom 7.aprila "Svjetskog dana zdravlja" Elvira Nilić (III-1) i Ksenija Alavanja (III-1) pripremile su prezentacije na temu: ŠTA JE ZDRAVLJE I KAKO GA SAČUVATI i GENETSKI MODIFIKOVANA HRANA (GMO)

- UP je realizovao dvije humanitarne akcije pod nazivom "Osmijeh na dar - svi po euro". Prikupljena novčana sredstva u okviru prve akcije, podarena su učeniku naše škole zbog teške porodične situacije. Važno je napomenuti da su učenici i ovaj put, kao i mnogo puta ranije, pokazali da su dio društveno odgovorne sredine, spremne za solidarnost i humanost. Prikupljena novčana sredstva su uplaćena na žiro račun "Dječijeg doma "Mladost" u Bijeloj, kao donacija UP JU Srednje poljoprivredne škole u Baru.

Koordinator u radu UP-a, profesorica Branka Čalasan, predsjednica UP-a Marina Kuveljić IV-4 i učenici II-2 odjeljenja Slavomir Samardžić i Fatima Elezović su posjetili Dječiji dom "Mladost" u nedjelju 06.03.2016.god. Sa veoma srdačnim i

gostoprivnim domaćinima obišli su štićenike i prisustvovali zajedničkom druženju, koje organizuju predstavnici lokalne zajednice pod sloganom "Torta za osmijeh".

- UP je realizovao radionice na sljedeće teme: "EMOTIVNE VEZE MLADIH", "KARIJERNA ORIJENTACIJA" I "ODNOS UČENIK - NASTAVNIK"

- U okviru radionice "Emotivne veze mladih" teme po grupama bile su sljedeće:

I-grupa

Mladi i slobodno vrijeme

II-grupa

Internet veze

III-grupa

Mladi i seksualnost

IV-grupa

Kakvu djevojku/mladića želim?

Parlamentarci su izrazili zadovoljstvo održanom radionicom i želju da ovakvih i sličnih radionica bude što češće. Zanimljive poruke i stavovi učenika izraženi su na panoima koje su predstavnici grupe prezentovali na radionici. Na kraju su izvedeni zaključci o konstruktivnom planiranju slobodnog vremena, o zamkama virtuelnih ljubavnih igara i internetske zavisnosti.

Radionica "KARIJERNA ORIJENTACIJA"

U okviru pomenutih aktivnosti Parlamenta, održana je radionica na temu KARIJERNA ORIJENTACIJA. Kreator ove radionice bila je pedagogica Milanka Okuka. Članovima UP predstavljen je program i značaj karijerne orijentacije u srednjoj školi. Opšti cilj programa jeste podsticanje učenika da aktivnim učešćem u programu ka-

rijerne orijentacije preuzmu odgovornost za svoju budućnost, upoznaju sebe i svoje sposobnosti i da promišljeno donesu odluku o nastavku školovanja. Cilj radionice je bio da prepoznaju sebe („Ko sam JA?“) u svijetu interesovanja, vještina i sposobnosti, kao i da sagledaju sebe za 10 godina („JA za 10 godina“).

Radionica „ODNOS UČENIK-NASTAVNIK“

Cilj ove radionice je bio da se raspravlja o značaju dobre međuljudske saradnje i komunikacije na relaciji učenik – nastavnik. Akcenat je bio na tome da grupe sagledaju i navedu razloge (ne)uspjeha iz ugla učenika, nastavnika, uprave škole. Takođe, zadatak jedne grupe je bio da navede mjere za poboljšanje uspjeha i smanjenje izostanaka.

- Učenički parlament naše škole ima dobru saradnju sa Unijom srednjoškolaca Crne Gore. Naši predstavnici često prisustvuju nekima od njihovih sjednica. Članica Unije Anastasija Drenovac, prisustvovala je trodnevnom seminaru koji je održan u oktobru mjesecu 2015.god u Bečićima. Drugom seminaru koji je održan 23.marta 2016. god u Podgorici takođe su prisustvovala naše predstavnice Marina Kuveljić, predsjednica UP i Anastasija Drenovac, potpresjednica UP. O svojim utiscima učesnica seminara Anastasija Drenovac kaže: "Drago mi je što sam članica ove organizacije, koja ima u planu da poboljša uslove za nas mlade i da podstiče naš aktivizam kako bi doprinijeli poboljšanju uslova rada u svojim školama. Istčem da je svaki seminar bio zanimljiv, a posebno ovaj koji je održan u Podgorici. Osim što smo se fokusirali na diskutovanje o dosadašnjem radu, svi smo bili pod prazničnom euforijom, jer je Unija toga dana proslavljala godinu dana svoga postojanja. Stekla sam mnogo prijatelja. Trudim se da budem aktivna i uključena u svakoj aktivnosti u kojoj učestvuje Unija. Planiram da se sljedeće godine kandidujem za neku od funkcija Upravnog odbora. Zadovoljstvo mi je što Marina i ja predstavljamo našu Školu I što imamo punu podršku koordinatora UP profesorice Branke Čalasan i Uprave škole u svemu što pokušavamo da realizujemo".

- U okviru aktivnosti Unije srednjoškolaca našu školu je posjetio koordinator za južnu regiju Mićan Andrijašević. Prisustvovala je devetoj sjednici UP-a, koja je održana 08.04.2016.god. i upoznao se sa radom parlamenta. Razgovarao je i sa Upravom škole.

- Predstavnici UP-a prisustvovali su radionici „Faktori rizika“, na kojoj je dr Ljubinko Kaluđerović,

psihijatar-narkolog, iz Javne ustanove za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika psihoaktivnih supstanci iz Podgorice, govorio o bolestima zavisnosti i odgovarao na pitanja učenika.

- U okviru projekta "Tvoje ne znači sve" u organizaciji NVO Povjerenje, učenici naše škole, među kojima je bilo i članova UP-a, posjetili su Javnu ustanovu za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju od psihoaktivnih supstanci na Kakaričkoj Gori.

Na završnoj radionici projekta „Tvoje ne znači sve“, koja se održala 21. aprila 2016. god. u Dvorcu Kralja Nikole, naši učenici su na svoj način iznijeli viđenje ovog problema bolesti zavisnosti i iskazali utiske sa prethodnih radionica na kojima su prisustvovali. Učesnici projekta su to uradili na različite načine. Učenici igrokaza su iz odjeljenja I-2: Ana Jovanović, Gabrijela Tripković, Tijana Dašić i Behidin Osmani. Edita Šukurica (III-4) iznjela je svoje viđenje u vidu eseja o zloupotrebi psihoaktivnih supstanci. Milica Popović (I-1) recitovala je pjesmu. Posebno ćemo istaći rad naše učenice, predstavnice UP-a, Elvire Nilić iz odjeljenja III-1. Njen rad nikoga od prisutnih nije ostavio ravnodušnim. Elvira, odvažno, emotivno i hrabro pročitala je sopstveni rad koji u cjelosti prenosimo.

NE POROCIMA - For Life

Još jedno haotično jutro u nizu...Kasnim u školu i nervozna sam. Lijep je dan, na koji ne obraćam pažnju. Odluku nezahvalnih ljudi prema životu, nerado priznajem. Stigla sam i profesorica mi kaže da idemo na Kakaričku goru kako bismo upoznali ljude koji su zavisnici. Srećna sam, želim to. Nemam predrasude i znam da ću tamo upoznati velike ljude...Hrabre ljude...Ljude koji sebi i svojim porocima znaju da kažu NE. Nalazimo se pred njihovom kapijom...Preda mnom je velika kapija, vidim ljude koji se užurbano vraćaju u svoje sobe, izolovanost se osjeća u vazduhu. Osjećam se čudno...Osjećam težinu života, ali ne u destruktivnom smislu. Sjeli smo sa njima, a onda „pričaju“ osjećanja i idu u sasvim drugom smjeru. Za mene ovo nije samo jedan dan koji ću provesti van školske klupe, i kako bi neki rekli, za mene je ovo iskustvo. Veliko. Bitno. A ja sam spremna...Spremna da čujem mišljenje tih divnih, jakih i hrabrih ljudi. Oni to jesu. To znam i ja i vjerujem u njih, podjednako jako kao što oni vjeruju u sebe i to je neraskidiva veza. Osjećam je u pogledima, gestikulaciji, vazduhu. A onda ulazi čovjek i dijeli dvije čokolade. Zašto baš dvije? Zar su to posljednje koje

ima kod sebe? U istom trenutku dok razmišljam da li da budem slobodna i pitam je li broj dva simboličan, kažu nam da on ima dvoje djece i da umjesto njima dijeli nama. Divno, pomislih. Nije mi tužno, naprotiv. Osjećam se spokojno kad znam da djeca imaju jakog oca, koji se čvrsto bori sa životom kako bi im pokazao da za prave stvari nikad nije kasno. Da je vrijeme isteklo porocima, bolu, krizama, mračnom životu. Posebno me takla ispovijest momka koji priča o sahrani svoje majke i sestrinskoj ljubavi. On čvrsto želi da se izbori kako bi svojoj sestri bio podrška, brat, ponos. U tom trenutku sam osjetila bliskost sa čovjekom koji dijeli donekle moju sudbinu.

U oštrim kandžama života, u nemogućnosti da sam poroku kaže NE, moj brat je izgubio bitku sa životom. Ostala sam uskraćena za ljubav koju samo može brat da pruži i zato sam srećna znajući da se jednoj ženi brat vraća u zagrljaj smjelo i odvažno. Zato, divni čovječe, imam potrebu da ti se obratim i kažem da se boriš za ono što želiš, trud će se isplatiti, a sestrinsko povjerenje se ničim ne može kupiti.

Dragi drugovi i drugarice, na ovaj projekat i projekte slične ovom, gledam kao na razmijenu iskustava, sudbine, karme, nazovite kako želite. Treba da shvatimo, da ne postoji teška i laka droga, da samo postoje ljudi kojima smo najbitniji i zbog kojih trebamo da život živimo i proživimo na pravi način. Trening. Zdrava ishrana. Sunce. Priroda. Porodica. Ljubav. Škola. Zar nemamo dovoljno razloga za srećan i miran život?! Ja znam odgovor, a vi sami razmislite. I zapamtite, nikad nije kasno da vratimo izgubljeno, ako to želimo. Nikad ne treba gubiti ono za šta znamo da je rizik. Zato, dajmo sebi priliku i budimo ponosni na sebe. Ljudi oko nas su već, vjerujem.

Branka Čalasan, prof.

POSJETA BIOTEHNIČKOM INSTITUTU

Učenici I-1 odjeljenja (Poljoprivredni tehničar) sa profesorima Snežanom Tomić i Neđeljkom Kneževićem posjetili su 19. novembra Biotehnički fakultet u Podgorici, pri čemu su obišli laboratorije za pedologiju, agrohemiju i za analizu mlječnih proizvoda i vina. Učenike i nastavnike su dočekali dekan dr Miomir Jovanović i profesori fakulteta.

U prijatnoj atmosferi učenicima su prezentovane različite aktivnosti u laboratorijama, pri čemu su učenici naše škole pokazali veliko interesovanje. Dekan je izrazio želju da oni po završetku srednjoškolskog obra-

zovanja nastave školovanje na Biotehničkom fakultetu. Takođe je pozvao učenike i nastavnike za dalju saradnju i prijateljstvo.

PRISUSTVO UČENIKA JU SREDNJE POLJOPRIVREDNE ŠKOLE IZ BARA MANIFESTACIJI „EX ALBIS ULIVIS“

Učenici i nastavnici JU Srednje poljoprivredne škole iz Bara, prisustvovali su manifestaciji edukativnog oblika „EX ALBIS ULIVIS“, koja je održana u Starom Baru 18.10.2015. god., sa početkom u 12 časova. Manifestacijom je obilježen početak ovogodišnje berbe maslina, na način koji garantuje dobijanje najkvalitetnijeg maslinovog ulja.

U jednom od starobarskih maslinjaka odrađena je berba ručnim branjem maslina na mreže postavljene na zemlji. U berbi su učestvovali maslinari, učenici naše škole, a oprobali su se i posjetioци koji su iz drugih gradova došli da vide kako teče proces proizvodnje maslinovog ulja, koje će imati priliku da koriste kao potrošači.

Masline su odmah transportovane u uljaru Vebije Abazovića u Pečuricama, gdje su iscijeđene u porodičnom pogonu za preradu. Priliku da uporede kvalitet i ukus

tek iscijeđenog ulja sa onim koje je lošijeg kvaliteta imali su svi posjetioци manifestacije organizovane u Starom gradu.

Tokom trajanja manifestacije u amfiteatru u Starom Baru održana su i dva predavanja na teme: Značaj rane berbe i Mlado ulje i njegova lje-

kovita svojstva, a cijelom događaju prisustvovali su predstavnici Ministarstva poljoprivrede, Savjetodavne službe u biljnoj proizvodnji, Opštine Bar, učenici Poljoprivredne škole, ali i brojni građani i turisti.

mr Darko Jelić, prof.

VESLAČKA REGATA U TIVTU I OVE GODINE NAŠI MOMCI NAJBOLJI

Veslačka regata održana je devetog aprila u Tivtu, povodom obilježavanja godišnjice pogibije narodnih heroja Sergeja Mašere i Milana Spasića, u organizaciji Mornarice Crne Gore, Opštine Tivat i tivatskog SUBNORA. Srednja poljoprivredna škola osvojila je dvije medalje, za prvo i za treće mjesto. Drugo mjesto je osvojila posada Mornarice CG. Regata je bila održana u dvije etape: polufinale i finale. Takmičilo se ukupno osam ekipa, od kojih su po dvije iz Srednje pomorske škole Kotor, Mornarice Crne Gore, JU Srednje poljoprivredne škole iz Bara i Srednje mješovite škole Tivat. Dužina staze bila je 0,7 kablova.

Naši učenici su ovom pobjedom potvrdili svoju višegodišnju titulu šampiona veslačkih regata. Uz безусловne zasluge učenika moramo istaći i ovog puta, izuzetan uspjeh njihovog trenera, profesora Zorana Mićunovića.

U spomen na herojski čin dvojice pomorskih oficira Kraljevine Jugoslavije, koji su 17. aprila 1941.

u uvali Sveto Trojstvo kod Tivta, žrtvujući svoje živote, potopili razarač "Zagreb" odbijajući da priznaju kapitulaciju Jugoslavije u Drugom svjetskom ratu i brod predaju neprijatelju, Mornarica VCG, UBNOR i Opština Tivat priredile su više različitih manifestacija.

Danilo Pervov II-4

FINALE ŠKOLSKIH SPORTSKIH IGARA

NAŠA MUŠKA ATLETSKA EKIPA NAJBOLJA U CRNOJ GORI, A DJEVOJKAMA DRUGO MJESTO

Veliki sportski rezultat su na Finalu Školskih sportskih igara Crne Gore ostvarile atletske ekipe naše škole. Ekipa dječaka je bila ekipno najbolja, dok su djevojke osvojile ekipno drugo mjesto.

Ekipa dječaka je sa istim brojem bodova podijelila prvo mjesto sa ekipom Gimnazije iz Bijelog Polja. Naš sastav su prevodili sljedeći učenici:

Milan Nikolić – pobjednik trke na 400 metara i član štafete koja je bila ubjedljiva na 4x400, rezultatom kojem bi pozavidjeli i juniorski prvaci atletskog prvenstva Crne Gore. Milanovi uspjesi nisu slučajnost, jer je on standardni reprezentativac Crne Gore u kategoriji juniora.

Alan Ramdedović – pobjednik trke na 100 metara i član

pobjedničke štafete 4x100. Članovi štafete su još bili **Daniel Maljević**, drugoplasirani u skoku udalj kao i **Ognjen Lutovac** koji je trčao prvu izmjenu.

Veliki doprinos ekipnoj pobjedi su dali: **Vlado Đurović**, koji se takmičio na 100 metara, **Ajdin Kalamperović** u skoku uvis, kao i **Danilo Rajković** u bacanju kugle.

Iako nismo imali predstavnice u dvije atletske discipline, vis i 800 metara, ekipa djevojaka je na

kraju zauzela drugo mjesto, iza Gimnazije – Berane.

Naš sastav su predstavljale sljedeće učenice:

Marija Kontić – drugoplasirana na 100 metara kao i prvoplasirana u štafeti 4x100 metara. I ovaj sastav štafete bi sigurno osvojio visok plasman na državnom atletskom prvenstvu. Marija je reprezentativka Crne Gore na

100 i 200 metara.

Osim Marije, članice pobjedničke štafete su bile **Darinka Đuričković**, drugoplasirana u bacanju kugle, **Milica Popović** – trećeplasirana u skoku udalj i **Milica Nikolić** i **Ivana Joketić**, koja je prvi put trčala 400 metara i opravdala svoj nastup.

Darinka Đuričković je reprezentativka Crne Gore u bacanju koplja.

Školske sportske igre Crne Gore su organizovane prvi put nakon 25 godina pauze, a ovaj sportski uspjeh je izuzetno značajan za razvoj sporta i druženja naših učenika.

Prof. Boro Ičević

UČENICI I PROFESORI SREDNJE ŠKOLE IZ DALJA U POSJETI NAŠOJ ŠKOLI

Dana 06.05.2016.god., u sklopu projekta "ON THE MOVE", koji naša Škola realizuje u saradnji sa Srednjom školom Dalj iz Republike Hrvatske, posjetili su nas profesori Nataša Seršić, Slavomir Balić, Lidija Jagodić, kao i deset učenika te škole.

Kroz kreativne i veoma interesantne radionice, učenici su se međusobno upoznali, ispričali jedni drugima nešto više o Crnoj Gori, Hrvatskoj, o gradu Baru i o naučniku Milutinu Milankoviću, čije je ime škola u Dalju nosila. Profesori Srednje škole Dalj predstavili su nam se prezentacijom "Teorijom i praksom do uspjeha" i istoimenim filmom, pa na taj način približili način funkcionisanja zadruge "Dalija", koju su osnovali 2007. godine. Nakon toga, profesori i učenici škole iz Dalja su

u cilju razmijene iskustava obišli i Nastavno-proizvodni objekat naše Škole.

Cilj ovog projekta je promovisanje saradnje između škola Crne Gore i Hrvatske, kroz uspostavljanje mreže učeničkih zadruga. Osnivanje školskih zadruga i njihovo funkcionisanje će služiti kao instrument za uvođenje i promociju preduzetništva u partnerskim školama. Od značaja će biti i za podizanje svijesti o neophodnosti procesa cjeloživotnog učenja za dalji razvoj pojedinca i zajednice u cjelini, prenosom znanja iz nastave u praktične djelatnosti, u zadruge i obrnuto, kroz samostalno-istraživačko učenje i timski rad.

Mr Darko Jelić, prof.

POSJETA DJEČJEM DOMU U BIJELOJ

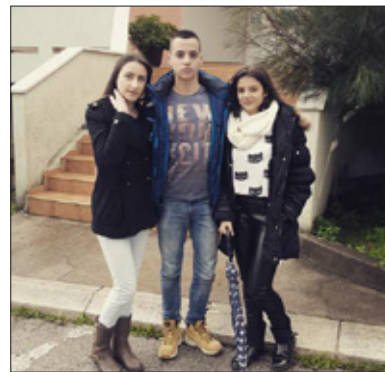
Na inicijativu odjeljenja II2 – veterinarskih tehničara i njihove razredne, profesorice Milanke Okuke, Srednja poljoprivredna škola iz Bara je organizovala humanitarnu akciju za pomoć Dječjem domu "Mladost" iz Bijele.

Akcija je pokrenuta krajem decembra 2015. godine i do kraja februara 2016. godine sakupljeno je 190 eura. Predstavnici škole: profesorica Branka Čalasan i učenici Martina Kuveljić, Fatima Elezović i Slavomir Samardžić uručili su donaciju u nedjelju, 06.marta, kada se u domu održavala trinaesta po redu manifestacija "Torta za osmjeh". Čekala

ih je dobrodošlica zaposlenih i oko stotinjak osmjeha, raširenih ruku i radoznalih očiju.

Uz muziku, igru, posluženje - oni su samo tražili dodir i zagrljaj. Jer, svi slatkiši i sav novac ovog svijeta ne mogu nadomjestiti izvor ljubavi - porodicu.

Slavomir Samardžić II-2

NAŠI UČENICI POSJETILI FABRIKU **MESO-PROMET** D.O.O. BIJELO POLJE

Dana 16.10.2015.god. u okviru realizacije praktične nastave, učenici IV-1 odjeljenja (poljoprivredni i veterinarski tehničar) posjetili su fabriku mesnih prerađevina „MESO-PROMET“ DOO Bijelo Polje, a zatim i farmu tovnih junadi u Gubavču i proizvodne pogone fabrike voća i povrća „EKO-MEDUZA“ DOO Bijelo Polje.

U finoj atmosferi i sa domaćinskim dočekom posjeta je u potpunosti opravdala očekivanja učenika i njihovih profesora.

Ovom prilikom izražavamo zahvalnost na srdačnom dočeku i gostoprimnosti našim domaćinima u Bijelom Polju.

Mileta Ćaćić IV-1

DRŽAVNO TAKMIČENJE SREDNJIH STRUČNIH ŠKOLA ZA OBRAZOVNI PROGRAM **PREHRAMBENI TEHNIČAR**

Prvo državno takmičenje iz oblasti prehrambene tehnologije za obrazovni program prehrambeni tehničar održano je u Podgorici, 23. 04. 2016. godine.

Ekipu naše škole činile su učenice odjeljenja II-1: Alić Zumreta, Stošić Jelena i Popović Isidora. Mentorka je bila profesorica Nata Konatar.

Ispit se sastojao iz teorijskog i praktičnog dijela. Teorijski dio takmičenja obavljao se putem testa, dok je praktični podrazumijevao obavljanje zadatka u laboratoriji. Naša ekipa zauzela je sjajno peto mjesto. To je odličan rezultat, jer je konkurencija bila jaka.

Domaćini su odlično organizovali takmičenje. Lijepo smo se zabavili, družili i stekli nove prijatelje, sa kojima smo razmijenili iskustva i doživljaje.

Učenice- takmičarke

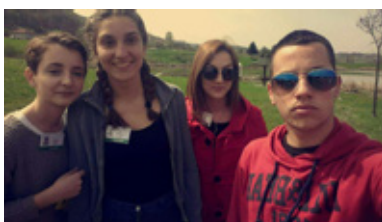
PETNICA KAO DRAGOCJENO ISKUSTVO

Srednja poljoprivredna škola iz Bara već godinama omogućava i organizuje odlazak svojih učenika u Naučno- istraživački centar "Petnica" u Valjevu. Učeniku već sama ponuda Škole predstavlja veliku čast, a ukoliko prođe selekciju i njegova aplikacija bude prihvaćena od strane tima "Petnica" - zadovoljstvo bude beskrajno.

Ove godine zadovoljstvo je pripalo meni, Slavomiru Samardžiću, učeniku drugog razreda veterinarskih tehničara. Izabran sam za zimski semestar biologije, koji je uz seminare biomedicine, astronomije i antropologije trajao od 29.marta do 04.aprila 2016. godine. Prvi put sam se susreo sa ekstremnim učenjem, sa neprestanim radom, sa odricanjem od sna u ime nauke. Svakodnevno smo imali po dvanaest sati

predavanja koja su držali uglavnom profesori sa Biološkog fakulteta Beogradskog univerziteta, a potom bi radili na eseju, za koji smo temu dobili prvog dana i morali ga odbraniti poslednjeg dana našeg boravka. Predavanja na seminaru biologije su bila: Veliki prasak, Biologija ćelije, Uvodi u genetiku, teriologiju, mikrobiologiju, fiziologiju, evolucionu biologiju, hidrobiologiju i ihtiologiju, Principi ekologije, Biodiverzitet (pojam, značaj, zaštita), Biomakromolekuli i postanak života, Sudbina ksenobiotika u biološkim sistemima, Svijet gljiva, Biospeleologija (predavanje održano u pećini), Fiziologija bubrega, Efekti svjetlosti na biljke. Nakon predavanja, nas tridesetak učenika sa prostora bivše Jugoslavije bismo razgovarali o predavanju i onda bismo dorađivali i ispravljali svoje eseje, tražili literaturu i negdje oko tri-četiri sata ujutru odlazili smo na spavanje. Moj esej je

bio "Drosophila kao model sistem", a radove su nadgledali saradnici profesora.

Ponekada je izgledalo nemoguće i neizdrživo ispratiti taj tempo rada, međutim, iskustvo koje se steklo za tih sedam dana ostavilo je već sada prekrasan utisak, kao i motivaciju za još više učenja i novih saznanja. Jedno veliko hvala dugujem Školi, koja mi je omogućila da doživim "Petnicu" i koja mi je pružila satisfakciju za trud i učenje. Jer, znanje je jedino što zaista posjedujemo i jedino što nam ne može niko oduzeti.

Slavomir Samardžić II-2

KABINET KOJI INSPIRIŠE

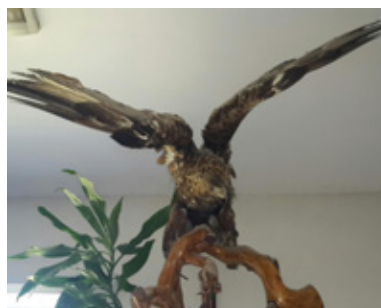
Kabinet broj 4 je kabinet veterinarskih tehničara i najljepši je kabinet u našoj školi, a mogu se usuditi reći, da je jedan od najljepših u Crnoj Gori. Fotografije, poster, panoji, ali i skeleti brojnih životinja posebno inspirišu i uvijek podsjećaju na ljepotu izbora našeg budućeg poziva. Svakako da je najzaslužnija za ovaj poseban ugođaj naša izuzetna profesorica Nataša Truš.

Od ove godine imamo i par malih drugara, koji nas posebno uveseljavaju. Par zebica nam sada pravi društvo i tako već odomoćei sa zida posmatraju kako učenici vrijedno rade. Dogodi li se da đaci nekim slučajem pokušaju da švercuju ili koriste mobilni telefon, zebe svo-

jom ljutom pjesmom profesorici daju do znanja. Čak i onda kada se učenje ili slušanje učini monotonim, zebice svojim cvrkutom i veselom melodijom učine da imamo osjećaj boravka u prirodi, a ne u školi.

II-2

UČENICI NAŠE ŠKOLE KAO I SVAKE GODINE USPJEŠNI MLADI- EKOREPORTERI

Dodjelom priznanja i prigodnih nagrada najboljim učesnicima završen je konkurs "Mladi ekoreporter 2016" koji je, po deveti put, organizovala NVO "EKOM", u sklopu programa Fondacije za ekološku edukaciju (FEE). Naši učenici su i ove godine, tradicionalno, bili veoma uspješni na ovom takmičenju. U saradnji sa Ministarstvom poljoprivrede i ruralnog razvoja, tema ovogodišnje kampanje je bila "Drveće za planetu", što je i slogan ovogodišnjeg Dana planete Zemlje.

U kategoriji "Eko-fotografije" među dobitnicima priznanja i pohvala su naši učenici Siniša Lakićević i Stefan Bajčeta za radove "Živa priroda" i "Prkos urbanizaciji". Mentorke naših učenika su profesorice Tanja Kragulj i Merima Đukić. Nagrade najboljima je uručila Daliborka Pejović, državna sekretarka u Ministarstvu održivog razvoja i turizma, koje je i ovogodišnji pokrovitelj, a posebna priznanja u kategoriji "Drveće za planetu" dodjelila je Nina Lješević, predstavnik Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, koje je obezbjedilo

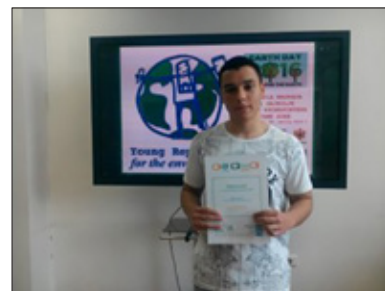
i sadnice za najbolje učenike i škole. Preko 400 učenika iz 21 srednje i 40 osnovnih škola, te troje studenata poslalo je oko 550 radova na ovogodišnje takmičenje. U pripremi je pomagalo 76 profesora mentora. U konkurenciji za nagrade u 2016. godini bilo je ukupno: 42 teksta, 190 fotografija i 40 video radova, podijeljenih u tri tematske cjeline: "Biodiverzitet i predjeli", "Mladi ekoreporter" i "Drveće za planetu", te u dvije starosne kategorije: 12-15 godina i

16-21 godine.

Na osnovu plasmana, tematike kojom se bave, ispunjenosti kriterijuma i godišta autora, biće određeni radovi za međunarodni konkurs tokom maja, gdje će radove ocjenjivati ugledni žiri u kome se nalaze pred-

stavnici FEE, UNESCO, UNEP, EEA, The Times, National Geography... Proglašenje najboljih se očekuje 5. juna 2016. godine na Svjetski dan zaštite životne sredine.

Od 22. aprila na web stranici www.mladi-ekoreporter.org.me, mogu se pogledati odabrani radovi ovogodišnje produkcije, a on-line glasanje traje do 5. juna, kada će na Svjetski dan zaštite životne sredine biti proglašeni najbolji radovi po mišljenju publike. Ovim se NVO "EKOM" pridružila mreži svjetskih nevladinih organizacija "Earth Day network" koje raznim aktivnostima obilježavaju Dan planete Zemlje.

mr Tanja Kragulj, prof.

OBILJEŽEN DAN PLANETE ZEMLJE

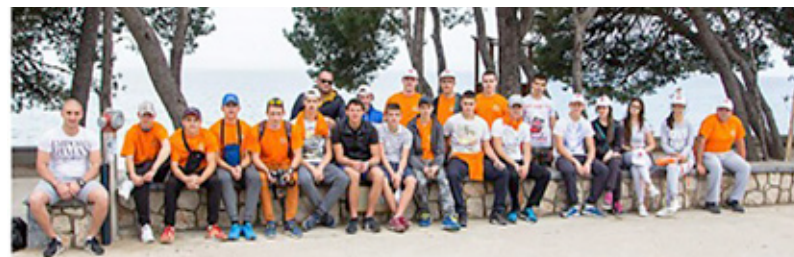
U organizaciji TO Bar, u Baru je povodom 22. aprila – Svjetskog dana planete Zemlje održana velika akcija čišćenja barskih plaža – "Za još ljepše obale". Akciju je podržala jedna grupa učenika naše Škole, kao i učenici drugih škola Bara, izviđači, predstavnici javnih preduzeća, privrednici, pojedinci.

Druga grupa učenika naše Škole – članovi Ekološke sekcije, su u organizaciji Centra za neformalno obrazovanje – Udruženje umjetnika "Vizija" iz Golubovaca, a u sk-

lopu projekta "Upravljanje otpadom u opštinama Bar i Ulcinj", koju je podržala i Ambasada Sjedinjenih Američkih Država sprovele drugu

aktivnost – čišćenje plaže Topolica. Nakon uspješno završene akcije, učenicima polaznicima radionica dodijeljene su diplome.

UNIJA SREDNJOŠKOLACA CRNE GORE

UKLJUČI SE I TI, NEKA SE I TVOJ GLAS ČUJE!

U Crnoj Gori je, u okviru projekta nevladine organizacije (NVO) Juventas, osnovana Unija srednjoškolaca, što će, kako smatraju u toj NVO, u velikoj mjeri doprinijeti jačanju aktivizma i participacije mladih.

Juventas je, kako su saopštili, u završnoj fazi projekta čiji je glavni cilj davanje prilike mladima iz Crne Gore da se upoznaju sa aktivnostima kolega iz Srbije, Hrvatske i Bosne i Hercegovine o radu učeničkih parlamenata i unija srednjoškolaca.

U sklopu projekta su, kako je saopšteno iz Juventasa, do sada organizovane dvije regionalne konferencije, čije su teme bile razmjena iskustava sa akcentom na rad, razvoj i jačanje kapaciteta učeničkih parlamenata, kao i davanje podrške osnivanju Unije srednjoškolaca Crne Gore. Unija Srednjoškolaca je, kao zastupnik svih srednjoškolaca Crne Gore, uputila i zahtjev Ministarstvu prosvjete i Ispitnom centru za direktnu komunikaciju u kojoj je iznijela probleme sa kojima su se učenici susretali tokom maturalnog ispita iz eksterne mature iz crnogorskog-srpskog, bosanskog i hrvatskog jezika i književnosti, ali i iz drugih predmeta. Zbog jedne pogrešne ili nedovoljno precizne riječi, učenicima nijesu priznati odgovori, što nije način ocjenjivanja na koji su navikli. Takođe, u samom ispitnom testu uočeno je mnogo grešaka, a najbanalnija greška desila se sastavljačima istoga u dijelu frazeologizama, gdje su učenicima predložili za tačan odgovor nešto što je daleko od toga, a sve tačne ili odgovore slične tačnima odbijali. Na maturalnom ispitu iz engleskog jezika, maturanti su se suočili sa tehničkim problemima u audio dijelu testa - 'listening'. Naime, u nekim školama audio zapis nije se mogao razgovjetno čuti, što je učenicima onemogućilo tačnu izradu testa, dok im je u isto vrijeme saopšteno da ponavljanje testa neće biti. Pojedini test administratori nijesu na krajnje ozbiljan način shvatili važnost ovih ispita, pa su čak dozvoljavali razgovor i korišćenje mobilnih telefona za vrijeme trajanja ispita.

Između Ministarstva prosvjete, Ispitnog centra Crne Gore i srednjoškolaca uspostavljen je dijalog sa ciljem rješavanja nastale situacije. Pažljivo su se analizirali problemi na koje su ukazali maturanti, obezbjedila se obavezna edukacija test ad-

ministratora o važnosti maturalnih ispita. Nadležne institucije izašle su u susret i nakon sagledavanja situacije donijele zaključke kojim će se ubuduće izbjeći uočeni nedostaci u organizaciji i ocjenjivanju testova eksterne mature.

Unija srednjoškolaca Crne Gore predstavlja krovnu organizaciju srednjoškolskih parlamenata. Osnovni cilj organizacije jeste umrežavanje i zajedničko djelovanje svih srednjoškolaca. Na taj način su u mogućnosti da efikasnije rješavaju probleme sa kojima se susreću, sprovode zajedničke projekte i ostvaruju bolju saradnju sa srednjoškolcima iz regiona. Ovakav vid umrežavanja srednjoškolaca je prisutan u gotovo svim zemljama Evrope.

U nadi da ćete objavljivanjem ovog saopštenja podržati učenički aktivizam sa ciljem unapređenja kvaliteta srednjoškolskog obrazovanja u Crnoj Gori.

Takođe Unija je sprovela i ostale brojne aktivnosti: Bio je održan trening za pisanje predloga projekata, Unija se uključila u realizaciju ovogodišnje najveće omladinske humanitarne akcije "Njihov osmijeh vrijedi više". Akcija je posvećena djeci iz Dječijeg doma "Mladost", a sprovodi je Savez studenata Ekonomskog fakulteta već 12. godinu zaredom. Zapocet je sledeći projekat UNSCG i Ministarstva prosvjete, projekat "Dan otvorenih vrata". Radnoj grupi će prisustvovati predstavnici svih ustanova iz oblasti obrazovanja. Ovim projektom ćemo učenicima osnovnih škola predstaviti stručne profile, prije svega deficitarne obrazovne profile, a učenike srednjih škola ćemo upoznati sa radnim ambientom, možemo reci da se ovim pokreće, ne potpuno ali donekle, dualno

obrazovanje. Takođe održani su razni seminari, i sprovedeni različiti projekti, na zahtjev članova UP danilovgradske gimnazije USCG je reagovala i Ministarstvo prosvjete otvorilo svoja vrata za predstavnike Učeničkog parlamenta danilovgradske Gimnazije.

Na inicijativu Učeničkog parlamenta Gimnazije "Petar I Petrović Njegoš" iz Danilovgrad, uz podršku UNSCG organizovan je sastanak sa predstavnicima Ministarstva prosvjete. Tema sastanka je novonostala situacija po pitanju prevoza učenika koji žive u Podgorici, a pohađaju ovu školu.

Srednjoškolci su upoznati sa činjeničnim stanjem i ingerencijama Ministarstva prosvjete po pitanju organizovanja prevoza učenika.

U ime Ministarstva prosvjete, sastanku su prisustvovali gospodin Veljko Tomić, Generalni direktor Direktorata za opšte srednje, srednje stručno i obrazovanje odraslih, kao i gđa. Marija Jovović PR menadžer Ministarstva prosvjete. Predstavnik Unije srednjoškolaca bio je Radosav Razić, koordinator aktivnosti za centralnu regiju, a zastupnici stavova UP danilovgradske Gimnazije bili su Dušan Prašćević i Vladimir Vuković. Aktuelna aktivnost trenutno je sportsko takmičenje u fudbalu i košarci za muškarce koje realizuje Ministarstvo prosvjete u susret deceniji od obnove nezavisnosti, u saradnji sa Unijom srednjoškolaca.

Regionalno takmičenje je bilo planirano za 30. april, međutim, taj dan spada u vjerske praznike, pa smo regionalno takmičenje pomjerali za 23. april.

Regionalno takmičenje za sjevernu regiju će se održati u Bijelom Polju (fudbal u gimnaziji, košarka u ekonomskoj školi). Za južnu regiju će to biti u Baru, upravo u našoj školi, a za centralnu u Podgorici, kako bi dobili po 12 ekipa (fudbal i košarka) iz tri regije. Ministarstvo prosvjete i UNSCG pripremili su nagrade za tri najbolje ekipe. Unija srednjoškolaca je proslavila svoj prvi rođendan 28. marta ove godine.

Unija srednjoškolaca Srbije ovako je ocijenila ovaj naš prvi jubilej:

„U periodu od 26. do 28. marta 2015. godine, u Budvi (Crna Gora), održan je Nacionalni sastanak Unije srednjoškolaca Crne Gore kojem je prisustvovao Lazar Bulić, član Upravnog odbora, ispred UNSS-a, i kolege iz Udruge srednjoškolaca Hrvatske.

Nacionalni sastanak Unije srednjoškolaca Crne Gore realizovan je u okviru projekta Srednjoškolski stav koji realizuju NVO „Juventas“ i Unija srednjoškolaca Crne Gore, uz saradnju i finansijsku podršku SHL fondacije (Schüler Helfen Leben).

Cilj projekta jeste jačanje demokratskih potencijala mladih ljudi u Crnoj Gori i njihovog aktivnog učešća u društvu, kroz izgradnju nacionalne krovne organizacije sastavljene od učeničkih parlamenata svih crnogorskih srednjih škola.

Glavni deo projekta predstavlja upravo Nacionalna godišnja konferencija Unije srednjoškolaca Crne Gore, koja je obuhvatila oko 100 učesnika iz svih crnogorskih srednjih škola, to jest, učeničkih parlamenata.

Zadatak predstavnika unija srednjoškolaca iz regiona bio je da prezentuju rad svojih organizacija kao pozitivnih primera iz regiona za svaku mladu osobu, a posebno za srednjoškolce u Crnoj Gori, gde je razvoj unije srednjoškolaca tek u začetku.

Bila nam je velika čast i zadovoljstvo učestvovati u jednom ovakvom događaju koji je od krucijalne važnosti za naše vršnjake iz Crne Gore.

Ovaj događaj, naravno, bio je još jedna dodatna prilika za jačanje međusobne saradnje između unije srednjoškolaca iz regiona.

Uniji srednjoškolaca Crne Gore i NVO "Juventas" želimo puno uspeha u daljem radu, a svima nama zajedno još mnogo ovakvih događaja.

Budući da sam i sama predstavnik naše škole za Uniju, uskoro mi ističe mandat, a ko želi da se nađe u ovoj priči, neka se prijavi upravi škole i na taj način postane punopravni delegat Unije. Jedini preduslov je da budete član učeničkog parlamenta naše škole.

Srećno!

Marina Kuveljić IV-4

NAUTIČKI TEHNIČARI NA PRAKTIČNOJ NASTAVI

POMORSTVO I SUJEVJERJE

Koliko ste puta u životu otišli tri koraka unazad, kada vam je put prešla crna mačka? Koliko ste puta kucnuli u drvo ili se pomjerali s mjesta, da bi to o čemu pričate prošlo kako treba? Često se dešava da te stvari radimo mahinalno i bez razmišljanja, a da se ne zapitamo koja priča ustvari stoji iza tog vjerovanja, tj. sujevjerja. Šta je to sujevjerje? Sujevjerje je vjerovanje u natprirodne sile i njihovo dijelovanje na dešavanja u budućnosti. Pa tako, ljudi praktikuju prolivanje vode pred važan događaj za sreću, ili bacanje novčića u fontanu. Takodje, svi se mnogo obrađuju kada naiđu na djetelinu sa četiri lista, a isto tako svim silama izbjegavaju broj 13. Kako svuda, pa tako i u pomorstvu sujeverje je veoma prisutno. Evo nekih interesantnih „preporuka“ našim budućim pomorcima:

Nikad ne započini putovanje na prvi ponedjeljak u aprilu, tada je Kain ubio Avelja.
Nikad ne započini putovanje na

drugi ponedjeljak u maju, dan kada su Sodoma i Gomora uništene.
Nikad ne započini putovanje na 31. decembar, Juda se tada objesio.
Crne putne torbe donose nesreću.
Izbjegavaj crvenokose ljude i ljude sa ravnim tabanima prije odlaska na ukrcaj, jer donose nesreću.
Ako se ukradeni komad drveta ugradi u kobilicu, brod ce brže ići.
Nesreća će se dogoditi, ako prilikom ukrcaja staneš na brod lijevom nogom.
Ako se srebeni novčić stavi ispod pramčanog jarbola, sreća vam je zagarantovana.
Vidjeti kormorana ili šljuku na brodu je nesreća.
Ako sipaš vino na palubi, prizivaš sreću.
Cvijeće na brodu donosi nesreću.
Lastavica viđena donosi sreću.
Ako delfini prate brod, to je znak sreće.
Zašivanje zastave na palubi donosi nesreću.
Zavezivanje zastave na skalama donosi nesreću.

Ako ti metla ili kaca ispadnu sa broda, to je znak nesreće.
Okrenuti poklopac(hatch) naopako je znak da će se skladište napuniti vodom.
Rezanje noktiju ili kose na brodu se smatra prizivanjem nesreće.
Ako se na brodu čuju crkvena zvonca, to je znak da će neko na brodu umrijeti.
Ako odjeću umrlog člana posade nosi drugi član, nesreća ce zadesiti čitav brod.
Ne farbaj brod(barku) u zeleno, jer će se nasukati.
Ako morski pas prati brod to, je znak neizbježne smrti na brodu.
Ako ti obod čaše zasvira, prestani brzo ili će brod zadesiti nesreća.
Posteljica koja pokriva glavu novorođenog djeteta donosi sreću brodu i vlasniku.
Pero od carića ubijenog za Novu godinu će spasiti brod od potonuća.
Ne otvaraj konzervu odozdo.
Supa od graška priziva oluju.

Dušan Čelić II-4

BOLJI USLOVI ZA ODVIJANJE PRAKTIČNE NASTAVE BUDUĆIH POMORACA

Početak lijepo saradnje između naše škole i kompanije „Ocean Montenegro „ d.o.o. nastao je prije dva mjeseca.

Ova kompanija, u čijem je vlasništvu ranija služba remorkera , poklonila je našoj školi čamac za privezivanje brodova. Dimenzije čamca su dužine 8,5 i širine 2,8 metara . Čamac posjeduje ispravan motor, osovinki vod, propeler , kormilo sa kormilo uređajem i ostale potrebne uređaje . Nakon preuzimanja, čamac je postavljen ispred školske radionice i predstavlja pravi uzorak broda i mogućnost za naše buduće pomorce da upoznaju osnovne konture i sadržaje broda .

Ideja za saradnjom je potekla od našeg bivšeg profesora nautičkih nauka Bogoljuba Gogića, koji trenutno radi kao nautički i tehnički inspektor u ovoj kompaniji. Ovaj poduhvat podržan je od strane izvršne direktorice Nele Vitić .Naravno , nije izostala ni puna podrška Uprave i profesora Škole . Od strane Škole, u dogovorima i potpisivanju Ugovora o saradnji, učestvovali su direktor škole Branislav Knežević , sekretar Dragan Tomović i profesor brodomašinske struke Božidar Ičević .

Osim navedenog čamca, na kome se već odvija dio praktične nastave , “Ocean Montenegro” d.o.o. nam je poklonio i nekoliko alatki i mašina koje nisu u upotrebi, ali svakako mogu poslužiti kao primjer za obuku učenika.

Očekujemo da je ovo početak uzajamne podrške dvije ustanove,kojom se poboljšavaju uslovi za rad škole na smjerovima saobraćajne struke, kao i uslovi za napredovanje učenika u savladavanju znanja iz predmeta nautike i brodomašinstva.

Prof. Božidar Ičević

ŽIVOT U FUNKCIJI CIRKUSKE TAČKE

Da li ste ikada čuli da medvjed vozi bicikl, slonovi i idu ukруг jedan za drugim na zadnjim nogama, tigrovi se prave mrtvi, dok jedan od njih preskače kroz vatreni обруč? I da li vam to zvuči prirodno? Znete već o čemu pričamo – o cirkusima. Na sceni su senzacijski trikovi, na tribinama je oduševljena publika, koju najvećim dijelom čine djeca, koju su doveli roditelji, da bi im pokazali nešto što je izopačeno, izmišljeno i neprirodno.

Iza zavjese su kavezi, letargične životinje izmještene iz svog okruženja, često gladne i žedne, dezorjentisane. Iza zavjese su životi nje kojima je oduzeto pravo na dostojanstven život, pravo na njihov život. Životinje koje gledamo sa oduševljenjem dok izvode nešto što nije u njihovoj prirodi su ustvari veoma zlostavljane. Život provode u kavezima kamiona za transport, zarobljene u njima bez bilo kakve slobode kretanja. Tretiraju se bičevima, štapovima, elektro-šokerima. Izvode se samo iz manjih u veće kaveze koji služe za dresuru. Dresura je opet bičem, štapom, strujom.

Njihovo prirodno stanište se ponekada drastično razlikuje od okrutnih uslova u cirkusima. U prirodi lavovi lutaju i sunčaju se u afričkim savanama, a polarni medvjedi svojim krznom prkose hladnoći oko sjevernog pola. U cirkusima nerijetko je lav zarobljen u kavezu na temperaturi ispod nule, dok napolju pada snijeg, a polarni medvjed je na temperaturi od 40 stepeni. U pauzama između cirkuskih sezona oni provode dane i mjesece u kavezima – frustrirani!

Znete, početkom prošlog vijeka još uvijek su cirkuske tačke (uz životinje) upotpunjavali i ljudi sa posebnim potrebama, ljudi sa tjelesnim anomalijama, ljudi negroidne rase. Do kraja pedesetih je u civilizovanoj Evropi postojao takozvani "ljudski vrt". On

je bio poput zoološkog vrta, samo su u njemu stanovali negroidi, koji su bili prikazivani kao životinje.

Konačno je razum prevladao i uvedena je zabrana korišćenja nemoćnih ljudi kao jeftine zabave i senzacije. Ljudi su se izborili za ljude. Danas se razumni ljudi bore za životinje. Protiv cirkusa sa životinjama izborile su se zemlje poput Grčke, Velike Britanije, Danske,

Austrije, Amerike, Izraela, Australije. Brojne organizacije se bore protiv cirkusa pitanjem - Da li je zadovoljstvo ljudi dok posmatraju cirkus važnije od samih životinja? Da li je čovjek Bog kojem treba podrediti čitavu planetu? Kakav si čovjek i da li zaslužuješ dobro, ako uživaš u patnji drugog bića? Da li bi bio sretan da ostaneš sam na planeti? Ti hrabri pojedinci pozivaju na bojkot cirkusa tamo gdje oni nisu zakonski zabranjeni.

Gotovo vijek kasnije zapitajmo se – znamo li pravu prirodu životinja? Znamo li da su i životinje stvorenja koja osjećaju bol, patnju i strah? Da li nam je jasno da u ovom slučaju, civilizacijski gledano, često odstupamo od moralnog ponašanja? Da li je ijedan dječji neiskvareni osmijeh potrebno izazivati ovom vrstom prevare? Da li su i roditelji svjesni da su prevareni? Uzet im je novac za laž. Uzet im je novac za mučenje. Plaćaju duga i bolna umiranja. Plaćaju nestajanje jedne vrste da bi prevarom uveselili svoju vrstu, nesvjesni da i način na koji se ophodimo prema životinjama pokazuje koliko smo civilizovani.

Budite svjesni da vašim odlaskom u cirkus produžavate i podržavate agoniju nesretnih životinja!

Ana Lakićević i Slavomir Samardžić

PETO MJESTO NA MEĐUNARODNOM TAKMIČENJU FRIZERA U BUDVI

Na međunarodnom takmičenju frizera, koje je održano 4. oktobra 2015. godine u hotelu Mediteran, u Budvi, naša škola osvojila je peto mjesto.

Školu je predstavljao učenik prvog razreda Bibuljica Elis, a njegov rad bio je veoma zapažen.

Takmičenje su organizovali Savez frizera, Savez kozmetičara, kao i frizerski klubovi Crne Gore. Na takmičenju je bio prisutan veliki broj domaćih i stranih gostiju, kao i učenika frizerskih škola Crne Gore i regiona.

Vizija ovih takmičenja biće uvijek u koraku sa svjetskim trendovima, koji zahtijevaju da se uvijek napravi nešto bolje i drugačije, a naš učenik je to lijepo predstavio na ovogodišnjem takmičenju.

prof. Sanida Laković

KAKO USKLADITI FRIZURU SA ODJEĆOM KOJU NOSIMO?

Iako možda zvuči pomalo čudno, frizura i odjeća nadopunjuju se kako bi zajedno stvorile uravnotežen, gotovo harmoničan izgled. U zavisnosti od odjeće koju nosite, trebalo bi razmisliti o odabiru odgovarajuće frizure za svoj izgled. Ovo je pravilo na snazi još od viktorijskog doba, a u današnjem dobu posebno je važno znati kako iskombinovati pravu frizuru s odjećom, kako biste uravnotežili svoj izgled. Kada je riječ o pronalasku prave frizure, morate uzeti u obzir događaj na kojemu se pojavljujete, oblik vašeg lica, šminku i, najvažnije, odjeću. U kombinovanju prave frizure s određenom odjećom, pomoći će vam nekoliko osnovnih pravila koja bi trebalo poštovati. Prvo od njih svakako je već dobro poznata uzrečica 'manje je više', no morate biti svjesni da jednostavnost ne mora nužno značiti dosadno i prosto, već jednostavno za održavanje i kombinovanje. Prije svega, ispravan način je prvo odabrati odjeću koju ćete nositi, a tek, potom, odgovarajuću frizuru. Bez ikakve sumnje, odjeću birate skladno prilici, pa je kao dnevnu varijantu najbolje odabrati nešto ugodniju i ležerniju odjeću, dok je za službena događanja obavezno poštovati dress code, odnosno odabrati nešto formalniju varijantu. Obratite pažnju na ravnotežu vašeg izgleda. Harmonija je ključna. Napadnija odjeća tako zahtjeva jednostavniju, diskretniju frizuru, a imajući na umu da frizura mora održavati ravnotežu vašeg stila, zalizana frizura ili punda u ovom vam slučaju itekako može poslužiti. Primjerice, ako nosite jaknu ili majicu s visokim ovratnikom, najbolje je odabrati klasični visoki rep ili pundžu. Ako ste odabrali odjeću s volumenom u gornjem dijelu tijela, primjerice haljinu ili vestu s naborima ili pojačanim ramenima, najbolja stvar koju možete napraviti jest skupiti kosu u neki oblik pundže, no oko iste se nemojte previše truditi, pa neka izgleda kao da ste je napravili na brzinu, malo raščupano i mladalački, čime ćete postići elegantniji, ali ne i uštogljen izgled. S druge strane, ako je haljina jednostavnija, bez ikakvih 'pojačanja', možete sebi dozvoliti urednije sakupljenu kosu. Još jedna veoma važna stvar jeste

da nikada ne smijete odabrati previše komplikovanu frizuru s „casual“ odjećom. Takva vam odjeća dopušta da se malo opustite, potiče na raspuštanje kose u nešto suptilniju frizuru. Osim toga, ako imate osjećaj da izgledate suviše jednostavno, svoj izgled možete nadopuniti modnim dodacima. Ako preferirate nešto jednostavniju, pa čak i sportsku odjeću, vjerovatno niste tip osobe koja previše pažnje pridodaje detaljima svog izgleda. Na primjer, ako nosite casual odjeću sa sakoom, pobrinite se da kosa bude sjajna i zdrava, a za njezino oblikovanje upotrijebite svoju maštu. Možete isprobati mekane kovrdže ili ravnu frizuru s razdjelkom sa strane, što će kosi dati slobodu pokreta. Klonite se rutine! Najbolje bi bilo uvijek isprobavati nešto novo, naravno u skladu s onim što nosite. Postoji toliko različitih stilova koje možete usvojiti, ali bi trebalo da imate hrabrosti, vremena, strpljenja i neke osnovne vještine i proizvode za oblikovanje kose. Često se dogodi da ostanemo vjerni jednom stilu frizure, bez obzira na ono što nosimo. Nemojte se bojati eksperimentisati, jer odanošću samo jednom stilu s vremenom vaš izgled postaje dosadan. Vjerovatno najteža i najproblematičnija situacija je ona u kojoj morate prihvatiti nešto elegantniji stil. Tada u obzir uzmite stil haljine koju ćete za tu priliku nositi, ali i vaš vrat! Naime, ako imate jednostavniju haljinu, imate mogućnost odabrati pundžu ili uopšte frizuru koju karakteriše sakupljena kosa, a ako haljina izgleda više sofisticirano, elegantna frizura bez ukrasa najbolji je izbor. Ako, s druge strane, nosite haljinu bez naramenica, možete odabrati puštenu kosu, koja pada preko ramena, bilo da je potpuno ravna ili s kovrdžama. Kao što smo prethodno napomenuli, stil haljine važan je u odabiru frizure. Tako, ako nosite vintage ili retro haljinu, moraćete odabrati i retro frizuru. Bilo da želite lokne, kovrdže ili retro punde, balansiranje i jednostavnost dva su pojma koja pri tom svakako morate imati na umu.

Marina Kuveljić IV-4

ABDULAH SIDRAN – MAJSTOR ZA BUĐENJE ZABORAVLJENIH MIRISA

Sa pjesnikom Abdulahom Sidranom razgovarala sam u sarajevskom Kamernom teatru 55, u kojem se svake subote odvija performans pod nazivom „Sidran u podne – UZROCI I POJAVE“, a u okviru kojeg Sarajlije imaju privilegiju da razmijene mišljenja sa svojim sugrađaninom, kulturnim scenaristom i jednim od najvećih živih pjesnika na prostoru bivše Jugoslavije. Pomjerivši program za dva sata unaprijed, umjesto u 12, u 14 časova, kako bi se prilagodio dolasku nas iz Crne Gore, Sidran nam je ukazao veliku čast, pa je program ove subote postao „Sidran poslijepodne“.

Kao velikoj ljubiteljki Sidranovog lika i djela, bilo mi je izuzetno zadovoljstvo prisustvovati performansu, ali i čast zbog gostoprимnosti, topline i uvažavanja koje su ukazali književnik, kao i ostali učesnici performansa gostima iz Crne Gore. Tog lijepog popodneva shvatila sam zbog čega Abdulaha Sidrana nazivaju „dobrim duhom Sarajeva“.

Kako je izgledalo Sarajevo u godinama Vašeg djetinjstva?

Ja sam vjerovatno danas jedan od rijetkih Sarajlija, koji može kazati da je Sarajlija iz svakog dijela Sarajeva. Sarajevo nije više jedan grad, nije bio ni prije dvjesto godina. Tako je, recimo, mahala Bistrik stajala u rivalstvu protiv mahale Vratnik. Ja sam po porijeklu porodičnom Vratničanin, a moja je porodica živjela u ulici Valtera Perića, to je strogi centar grada. Tu smo djecu, mi Vratničani, zvali „haustorčad“, za razliku od avlijske djece koja stanuju u drugim kućama. Tu se jeste formirao različit mentalitet, različiti oblici ponašanja. Haustorska djeca su smatrana niže vrijednom djecom, jer u jednoj zgradi stanuje pedesetak porodica, ne poznaju se svi, a u nas, u mahali svak sa svakim je kao rod rođeni. Normalno je bilo tih godina, da isto to stanovništvo u neboder prenese takav svoj mentalitet, pa ne zatvaraju vrata od stana. Po tome je Sarajevo tih godina bilo jedinstveno.

U autobiografskom romanu „Otkup sirove kože“ iznijeli ste mnogo anegdota iz perioda Vašeg odrastanja. Koju anegdotu iz školskih dana biste podijelili sa našim čitaocima?

Moja iznimnost, ako smijem neskromno kazat, u najranijem dobu zapažena je u školi po tom bezobraznom, nevaspitanom, ekscenšnom ponašanju, za koje je razred smatrao da su genijalna, duhovita, a meni bi uvijek bilo važno da nešto „izvalim“, da se pokažem pred curama, pred drugovima. Jednog dana smo imali zadaću od one vrste koja se dobije da se piše kod kuće, pa se donese u razred. Ako te prozove razrednik, ti ćeš čitati ono što si napisao ili napisala. Ako te ne prozove, ti si sretan, jer je nisi napisao. Dogodilo se da profesor prozove mene. Ja sam se krio, jer se uvijek mi mali krijemo iza onih viših od nas. Dakle, profesor Salih Haračić prozove mene da čitam. Ja nisam ni slovceta jednog sastavio, uzeo sam nečiju teku sa klupe, podigao je, ustao i sa praznih stranica teke njemu glumio da čitam. Glumom sam pravio pauze, glumom pravio zamuckivanja čitača navodno, a

Abdulah Sidran, akademik, pjesnik, prozaik i scenarista rođen je 1944. godine u Binježu, kraj Sarajeva, u kojem je pohađao osnovnu školu, gimnaziju i Filozofski fakultet. Još kao mladić počeo se baviti spisateljskim radom, uređujući omladinske listove i časopise. Na TV Bosne i Hercegovine radio je sve do rata 1992. godine.

Kao književnik javio se šezdesetih godina svojim pjesmama u prozi, te pripadao generaciji mladih književnika nazvanih „šezdesetosmaši“. Posebno se izdvojio zbirkama pjesama „Mori-ja“, „Šahbaza“, „Potukač“, „Kost i meso“, „Sarajevska zbirka“, „Bolesti od duše“, „Sarajevski tabut“. Za svoje zbirke poezije nagrađivan je najznačajnijim književnim i društvenim priznanjima (Šestoaprilska nagrada grada Sarajeva, Godišnja nagrada Udruženja književnika BiH, Zmajeva nagrada, nagrada PEN - centra Francuske i druge). Posljednjih godina Sidran piše i prozu, koja je izazvala oduševljenje čitalaca, kako zbog šarmantnog i britkog humora i satire, tako i zbog činjenice da su djela autobiografska. To su knjige „Otkup sirove kože“ i „Oranje mora“.

Abdulah Sidran jedan je od najznačajnijih scenarista u eks-jugoslovenskoj kinematografiji. Dobio je brojne nagrade potpisujući scenarija za filmove „Sjećaš li se Dolly Bell?“ i „Otac na službenom putu“, koje je režirao Emir Kusturica, „Kuduz“ u režiji Ademira Kenovića, kao i za mnoge dokumentarce i tv serije. Član je Akademije nauka i umjetnosti BiH.

on se toliko oduševio da je otvorio naliv pero pelikan, da mi upiše peticu, jer je to njemu bilo genijalno. Ali, kad je prišao, vidio je da su listovi prazni, pa kaže: „To ti mene praviš magarcem, sram te bilo!“ i zalupi vratima. Posle je imao mnogo problema što su ga zezale kolege profesori: „Šta ti ono mali Sidran uradi?!“. Takvih đavolija u svakom djetinjstvu ima mnogo i ne čine one pisca. Pisca čini moć opažanja, pisca čini strahovito mnogo čitanja. Svi smo mi iz knjiga izašli. Pola me je rodila moja majka Behija, pola me je rodila knjiga.

Koja Vam je bila omiljena literatura u gimnaziji?

U to doba, mi smo radili po tradicionalnim programima. Predmet se zvao srpskohrvatski jezik i književnost. U trećem razredu se birala izborna nastava i ja sam odabrao književnost srpskohrvatsku i Ivu Andrića. Moglo se birati između Ive i Krleže. Ja sam odabrao Ivu i pošto sam „propo“, pa ponavljao treći razred, to je značilo da sam dvostruko više čitao i učio od druge raje. Tako sam u četvrtom razredu maturaške radove pisao s lakoćom i za novac, kao da sam profesionalni pisac. Uzimao sam tri hiljade dinara od siromašnijeg svijeta, pet hiljada od srednjeg staleža, a ako sam znao da su imućniji roditelji, onda sam i petnaest hiljada znao tražiti. Mjera je bila do šesnaest stranica. Tako sam i ja, pišući o svakoj Ivinoj knjizi i sam iz njega izašao.

Šta pisca čini kvalitetnim?

Za mene je idealan onaj pisac u kome se podudara žestina sadržaja sa melodijom i elegancijom ispisane rečenice. Ako imam jedno, samo jedno, recimo da je to Prust, gdje se možemo oduševljavati tim izbrušenim rečenicama, a sa druge strane jedan savremeni Džon Fante, gdje je važan značaj događaja, ljubav, razvod, sirotinja. Moj ideal je bio i ostao - da svirepu životnu građu iskazujem elegantnim rečenicama Marsela Prusta.

Kada ste prepoznali pjesnika u sebi?

Klasičnu svjetsku književnost savladao sam prije nego što sam pošao u gimnaziju. To je bila strast čitanja, a ne pisanja. Kada sam počeo u gimnaziji pisati, prije svega ljubavnu poeziju, koju svi mi u tim godinama pišemo, nisam prepoznavao koji je moj put. Recimo, cijelu teku napišem kao Eliot, da liči na Eliota, pa na Branu Petrovića, pa na ostale. Ja tačno znam šta sam od koga „ukrao“. Tek kada mi se jedne godine na moru dogodilo da napišem pjesmu o Sarajevu, prepoznao sam da sam našao svoju „žicu“. I dan danas tu žicu gudim. Da nje nije bilo, ne bih ni bio pjesnik.

Sarajevo Vas je odredilo, a Vi ste svojim djelima Sarajevo proslavili i niste ga napustili kada je počeo rat...

I u filmovima vi vidite da je Sarajevo tu priču samo sklopilo. Kao da je moja ovisnost o Sarajevu i osjećaj da sam dužan tom gradu učinila da ja ne odem iz Sarajeva 1992. godine, kad mi je nuđen avion, novac, stan u Parizu. Al ja sam govorio - da sam išta drugo pisao, krimi

romane, ljubavne romane, da nisam toliko pjevao o Sarajevu, mogao bih otići. Ali, toliko pisati o Sarajevu, a 92. pobjeći, to bi bilo izdajstvo.

U jednom intervjuu insistiranje na nacionalnim podjelama nekadašnjih južnoslovenskih pisaca nazvali ste „imbecilnom parcijalizacijom“.

Pa naravno da je imbecilna. Čemu vodi? Hoćemo li kazati „timočka književnost“? U nauci treba da postoji svaki oblik klasifikacije. U nauci je potrebno ograđivati parcijalne djelove koji imaju svojstva vrijedna pručavanja u nauci. Normalno, kod nas bivši Jugosloveni smatraju da postoji književnost jugoslovenskih naroda pisana na jednom jeziku, koji različito nazivaju četiri naroda i kojem se prirodno pridodaje slovenska i makedonska književnost, jer su ti pisci bili jednako naši. Ja bolje pamtim Cankara, nego neke bosanske pisce. I sigurno je da će u doba razuma koje slijedi, po svjetskim univerzitetima, pa i kod nas, objediniti nešto što bi se moralo nazvati književnost južnoslovenskih naroda. Nas ne zanimaju države, one bivaju i prolaze. Ali, jezik je trajan, kultura je trajna i nije moguće zamisliti da jedni bez drugih dišu.

Kada već govorimo o tom uticaju dnevnosti na književnost, možemo li izbaciti ideologiju iz Njegoševih djela, a njega posmatrati samo kao pjesnika?

On je nesumnjivo veoma značajan pjesnik. Ali, ja bih, kada bih se pitao, učinio obaveznim Uvod u Njegoša, možda kao jedan predmet u petom, šestom ili prvom gimnazije. Uvod u Njegoša, kao što imamo, recimo, Uvod u Hegela i tu objasniti istorijske okolnosti u kojima se šta zbiva i šta je šta značilo. Tad bi odavde manje mrzjeli i pljuvali po Njegošu kao onome koji veliča istragu poturica, koja se nama danas ovdje ponavlja ni krivima ni dužnima. Šta ja imam s Turcima kog đavola? Dakle, proučavati ga uz taj pristup. Njegoš je pjesnički

genije i čovjek treba biti budala da bi takvog pjesnika odbacio.

U domaćoj savremenoj književnosti odomaćio se termin „sidranski“. Kako biste opisali taj pridjev?

Ja sebe smatram majstorom za buđenje zaboravljenih mirisa. U tome sam najjači. Umijem svašta pisati, ali najjači sam tamo gdje se spaja humorno sa plačljivim. Nešto na rubu melodrame, a nije melodrama, iskoči uvijek nešto svijetlo.

Je li moguće opet napraviti Jugoslaviju?

Oni su je već napravili. Zovu je „regija“. U medijima stalno govore „države regije“. Na nama je da vidimo šta oni pod tim misle.

Pjesmu „ Ne može se živjeti u Sarajevu“ završavate stihom „ Život je kratak za Sarajevo“. Kako je to život kratak za Sarajevo?

To je jedna ekstatična pjesma, nastala u jednom zanosu. Ja imam o Sarajevu i potpuno suprotne pjesme, gdje ga proklinjem i dozivam dan kada ga neće biti nikako. Kratak je, zato što ljudi previše vole jedni druge. Dok tri riječi progovore, prođe dan. Nastala je u trenutku

mog ekstatičnog osjećanja ljubavi prema svome gradu. A daleko je ona od realne istine, jer je muka, kao što je muka i kod svih naroda na Balkanu.

Marija Šušter

I DRUGI SU PJEVALI O GRADU

*I drugi su pjevali o gradu: prolaznici,
u čudu zastajali, pred mnoštvom slika protivrječnih
a tako u skladu međusobnom, i tako u skladu
sa okom što ih zbraja. - Ali niko nije
patio pritom, i plakao.*

*I drugi su pjevali o gradu: gosti učeni
iz svijeta, u čijem je uhu odjekivao još
Pucanj: Oh, meine liebe Gott, taj Bosna,
taj barbari, taj metež i smrad. - Taj zacijelo
patio pritom nije i plakao.*

*I drugi su pjevali o gradu: prolaznici,
u čudu zastali, gosti učeni iz svijeta,
došljaci zatim, došljaci naši, oprezni i
mudri, gospodčići nagli ljubavi spore, a
govora književnog sasvim.*

Srce - grade!

*I drugi su pjevali o tebi, al niko
patio nije pritom, i plakao, srebrenu
dušu tvoju ko mladu ranu tičuć!*

Abdulah Sidran

FILMSKA REŽIJA NAKON SREDNJE STRUČNE ŠKOLE

Sa Branislavom Milatovićem, uspješnim mladim crnogorskim režiserom, razgovarali smo o njegovom izboru fakulteta nakon srednje stručne škole, srednjoškolskim i studentskim danima, dosadašnjim ostvarenjima i daljim planovima.

1. Pripadate prvoj generaciji studenata filmske režije Akademije dramskih umjetnosti na Cetinju. Da li je akademija opravdala vaša očekivanja?

Ne, koliko smo očekivali. Vjerovatno zbog činjenice da smo bili prva generacija studenata filmske režije na Fakultetu dramskih umjetnosti na Cetinju, pa smo zbog toga, na neki način, bili "eksperimentalna klasa", budući da Akademija tada nije imala do kraja definisan sistem školovanja za ovu katedru. Međutim, već sa drugom generacijom filmskih reditelja stvari su došle na svoje mjesto. U suštini, na prvoj generaciji se gotovo uvijek "slome koplja".

2. Posebno je nama, učenicima srednje stručne škole, zanimljiva činjenica da ste akademiju upisali nakon četvrtog razreda Srednje građevinske škole. Otkud ta ideja?

Akademiju sam upisao godinu dana poslije završetka srednje stručne škole. Ideja je zapravo bila vrlo banalna. Nijesam znao šta bih drugo mogao raditi u životu, pa sam se odlučio prijaviti na prijemni ispit. Naravno da na prijemnom ispitu nije važno koju školu ste prije toga završili, već samo uspjeh i znanje koje pokažete u oblasti za koju konkurišete. Stoga, neko ko ima želju za bavljen-

jem nekim umjetničkim pozivom nije hendikepiran činjenicom da je završio stručnu školu.

3. Koliko ste se dugo pripremali za prijemni ispit i kako je on izgledao?

Prijemni ispit se sastoji iz tri dijela, od kojih je svaki eliminatorni. Prvi podrazumijeva test opšte i filmske kulture. Druga dio je najopširniji, i oni koji prođu prvi dio, u prilici su da gledaju film koji odredi komisija, nakon čega pišu esej o tom filmu. Poslije toga, prijemna komisija razgovara pojedinačno sa svakim kandidatom, nakon čega se pravi uži izbor. Potencijalni kandidati koji uđu u uži izbor imaju jedan dan da smisle kako da naprave film od 3-4 minuta. Nakon toga se pravi konačna lista studenata koji su prošli prijemni ispit. Sama priprema za prijemni ispit je trajala nekoliko mjeseci, međutim za ovakvu vrstu ispita se vjerovatno čovjek priprema i puno ranije, gledajući filmove i razmišljajući o njima, jer se ovdje ne radi samo o gradivu koje ćete savladati za nekoliko mjeseci, ako prije toga kroz svoj život niste imali afiniteta prema filmu.

4. Da li ste tokom studiranja pomišljali da Vam baš i ne ide od ruke i da biste sve napustili?

Mislim da to pomisli svaki student makar jednom u toku studiranja, nezavisno od fakulteta koji je upisao.

5. S obzirom na to da ste Podgoričanin, da li vam je tokom studiranja nedostajalo društvo iz kraja?

Nije, iz prostog razloga što je moja klasa svoje studentske dane uglavnom provodila u Podgorici, u okviru KIC-a Budo Tomović, zbog činjenice da za katedru filmske režije u tom trenutku još nijesu postojali adekvatni uslovi za rad na cetinjskoj akademiji. Mi smo na neki način bili tzv. istureno odjeljenje.

6. Omiljena muzika, knjiga i film?

U posljednje vrijeme slušam uglavnom ozbiljnu muziku. Nemam omiljenu knjigu, a posljednje što sam čitao je roman *Madam Bovary* Gistava Flobera. Kvalitetan film koji sam pogledao u skorije vrijeme je *Sikario* u režiji Denisa Vilneva.

7. Vaša generacija i ove naše današnje generacije očigledno se razlikuju po mnogo čemu. Zbog čega je bilo ljepše vrijeme u kojem ste vi odrastali, nego ovo danas?

Vjerovatno svako vrijeme ima svoje prednosti i mane. Ono što prvo primijetim je da je informatička revolucija promijenila dosta stvari, prije svega način komunikacije među mladim ljudima. Mislim da više ne postoje one želje za saznanjem kakve su imale prethodne generacije, zbog činjenice da je sada sve dostupno na internetu i nema više te ljepote istraživanja stvari koje nas zanimaju. U svakom slučaju mislim da je bilo ljepše vrijeme odrastanja moje generacije, uprkos raznim problemima kroz koje je naše društvo prolazilo tada.

8. Autor ste nekoliko filmova kratke forme. Učestvovali ste i ostvarili izuzetan uspjeh na mnogim domaćim i međunarodnim festivalima. Da li biste mogli izdvojiti najdražu nagradu?

Osvojio sam pet nagrada do sada. Nemam najdražu nagradu, ali bih izdvojio onu sa Barskog tv festivala 2013. godine, budući da sam jedini iz Crne Gore koji je osvojio nagradu za najbolji film na ovom festivalu u njegovom dvadesetdvogodišnjem trajanju.

9. Da li su pripreme za neki novi film u toku i možemo li da očekujemo ove godine nešto novo?

U toku su pripreme za moj novi kratki film, koji će se zvati "Puna glava radosti". Pripreme podrazumijevaju traženje finansijskih sredstava, odabir lokacija, odabir filmske ekipe, doradu scenarija i dr., a snimanje je zakazano za jesen ove godine.

Katarina Knežević IV-1

OBILJEŽEN SVJETSKI DAN KNJIGE

Povodom 23. aprila, Svjetskog dana knjige, profesorica crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti Živanka Krgović, organizovala je i ove godine literarno takmičenje.

Prvo mjesto osvojila je Žaklina Pecović, drugo Željana Popović i treće Milica Hot. Teme na ovogodišnjem takmičenju bile su: „Pisati treba tako da prosjak misli da je to novac, a samrtnik da je to rođenje“, „Između zemlje i zvijezda“ i „Dok god ima mraka, ima i svanuća“.

Svjetski dan knjige i autorskih prava obilježava se 23. aprila svake godine kao simboličan datum u

svjetskoj književnosti, jer su na taj dan 1616. godine umrli Miguel de Servantes i Vilijam Šekspir (koji je umro 23. aprila po julijanskom kalendaru). Sama zamisao zasniva se na katalonskom običaju poklanjanja knjiga i ruža na dan Svetog Jurja. UN-ova organizacija za obrazovanje, nauku i kulturu UNESCO, obilježava Svjetski dan knjige i autorskih prava uz pomoć brojnih izdavača, knjižara, učitelja i stručnjaka za komunikacije. Odluka o obilježavanju Svjetskoga dana knjige i autorskih prava donesena je na Opštoj konferenciji UNESCO-a, održanoj u Parizu 1995. godine.

ŽELITE LI ZNATI KAKO JE TO BITI PROFESOR U ŠKOLI ?

Anonimna profesorica jedne škole je napisala originalno pismo želeći da skrene pažnju na profesorski poziv, koji nije tako lagodan kako se često kategoriše.

Kroz ovu vježbu, anonimna profesorica će vam pokazati kako izgleda jedan školski čas kao i cijela nedjelja.

Pismo vam prenosimo u cjelosti.

„Svako ko misli da je nastavnički posao lagan, neka isproba sljedeću vježbicu.

Uzmi vremena u jednom danu i sroči 5 govora, od kojih svaki treba ispuniti 45 minuta, o bilo čemu, u što se ti lično dobro razumiješ. Pri tome uzmi u obzir da svoju publiku moraš zainteresovati i motivisati na pažnju, slušanje, razumijevanje i usvajanje tog svog govora. Naravno, treba smisliti i nekoliko zanimljivih zadataka i aktivnosti koje će tvoju publiku podstaknuti na učestvovanje i interakciju.

Sjutra ustani, pristojno se obuci i odvozi po gradu 30 minuta do sat vremena, vrati se kući, upali televizor i pojačaj ga. Stani pred taj televizor i u 45 minuta ispričaj taj svoj govor i sve što si pripremio/la tako da govoriš glasnije od televizora. S vremenom postepeno pojačavaj televizor (jer učenička pažnja opada i postaju pricljiviji i nezainteresovaniji) te i dalje govori glasnije od televizora.

Usput naravno moraš pratiti sve što se na ekranu odvija i program koji gledaš. Kad god neko od ukućana prođe, ti odgovori suvislo na sva njegova pitanja i udovolji svim njegovim zahtjevima. Naravno, nemoj zaboraviti cijelo to vrijeme biti prijatan i smiren, te imati osmjeh na licu kako bi pridodao boljoj atmosferi u prostoriji.

Nakon 45 minuta, uzmi pauzu od 5 minuta, ali tada jako pojačaj televizor, kako bi se dočarao odmor u školi. Po mogućnosti, neka tvoje dijete nekoliko puta protrči pored tebe ili se potuče s bratom ili sestrom. Ti tada smireno i vješto riješi tu situaciju, tako da svi budu zadovoljni.

Zatim vrati televizor na početnu postavku (svejedno glasnije od uobičajene), uzmi svoj drugi

pripremljeni govor, zadatke i aktivnosti i ponovi sve u idućih 45 minuta. Opet isti odmor od 5 minuta, pa ponovno sve ispočetka, 45 minuta. To radi tako 5 puta zaredom.

Onda pozovi kod sebe komšinicu, s kojom imaš neki problem i provedi 45 minuta s njom, smireno i uljudno rješavajući taj problem, objašnjavajući kako i zašto je do njega došlo i predloži kako ga efikasno riješiti.

Kada završiš, opet sjedni u auto i vožaj se po gradu 30 minuta do sat vremena. Vrati se kući, malo se odmori (pitam se, hoćeš li upaliti televizor ili imati snage igrati se sa svojom djecom), zatim sjedni i pripremi 5 novih govora za sutra. Ponovi ovu vježbu 5 dana zaredom pa mi se javi i reci da li još uvijek vjeruješ da je naš posao lagan.”

Ovako izgleda rad profesora u školi (ne naravno svakog), a na to dodajte papirologiju, dežurstava, pisanje godišnjih, mjesečnih i operativnih planova, razredništva, planiranja i sveg ostalog.

I OVE GODINE POZORIŠTU U POHODE

I ove godine učenici tokom školovanja imaju mogućnost da organizovano isprate aktuelne pozorišne predstave koje se odvijaju na različitim pozorišnim scenama Crne Gore. Tako smo bili posjetioci Crnogorskog narodnog pozorišta, KIC-a Budo Tomović i Sale DODEST-a u Podgorici, kao i Doma Gracija Petković u Tivtu. Od početka školske 2015/16. godine imali smo priliku odgledati najreprezentativnije produkcije domaćih pozorišta koje su se prikazivale u ovom periodu.

U KIC-u Budo Tomović, 29. septembra uživali smo u predstavi „Lista za ljubav“, koja je nastala u koprodukciji Teatra mladih i HercegNovskog pozorišta. Tekst za ovu predstavu napisao je kanadski pisac Norman Foster, a prevela ga je Ana Savjak. U predstavi igraju Dragana Dabović, Goran Slavić i Branko Ilić. Oni su nam dali odgovore na vječita pitanja: Šta se događa kada poučeni bajkama žudimo za svojim princem ili svojom princezom? Da li stvarno postoji naša srodna duša, bez mane, jedinstvena, baš po našoj mjeri?! Ili bivamo zaljubljeni baš u one nesavršenosti koje najčešće i budu razlog da gradimo ljubav. „Lista za ljubav“ otkriva šta se dogodi kada dva muškarca upadnu u zamku zvanu „Idealna partnerka“ i da li je ona java ili san?!

Dana, 12. novembra Gradsko pozorište iz Podgorice je u Sali DODEST-a prikazalo predstavu „Lažljivci“ po režiji Marka Manojlovića. Sunday Times je predstavu, koju je napisao Entoni Nilson i koja se izvodi širom svijeta, opisao: „Ovo je jedna od najsmješnijih, najcrnijih i najšokantnijih komedija koje ćete ikada vidjeti“. Da je zaista tako uvjerali smo se te novembarske noći, izašavši iz sale i nasmejani i zgranuti istovremeno. U predstavi igraju: Pavle Ilić, Branko Ilić, Dubravka Drakić, Maja Šarenac, Dejan Đonović, Goran Slavić, Ivona Čović.

Samo sedam dana kasnije, posjetili smo Dom Gracije Petkovića u Tivtu, gdje se izvodila predstava „Filomena Marturano“ u režiji Jagoša Markovića. Komediju Eduarda de Filipea uradili su u koprodukciji CZK Tivat

i podgoričko Gradsko pozorište.

„Filomena Marturano“, koju je kritika ocijenila kao „čudo koje se desilo na teatarskim daskama“ i „pozorišni potres“ - dočarava jednu izuzetno zanimljivu viziju Mediterana i mediteranskih karaktera u priči o porodičnim vrijednostima i ljubavnim strastima. Ovo je priča o ljubavi, o Filomeni Marturano koja nosi etiketu dame sumnjivog morala, i koja se uprkos nevjerstvu svog izabranika, bogatog Domenika Sorijana, odlučuje za brak sa njim, da bi trojici svojih vanbračnih sinova obezbijedila građanski ugled, ispraćena bogatom, šarenom scenografijom i muzikom u kojoj se miješaju talasi mora, zvuci mandoline, opera, serenade, kancone. U predstavi igraju: Anita Mančić, Branimir Popović, Jelisaveta Sablić, Kristina Stevović i drugi.

Zatim, 23. decembra na sceni CNP-a igrao se čuveni „Don Žuan“ po tekstu Žan Batista Poklena Molijera, a u režiji Ane Vukotić. Don Žuan, kako su nam pokazali rediteljka Vukotić i Dragan Mićanović u glavnoj

ulozi, nije neki patetični buntovnik. On je čovjek koji u svakom trenutku uživa u ispitivanjima granice svoje slobode, bez obzira na posljedice; dok kakanje i brigu prepušta drugima. Teatrolog Darko Lukić je kazao: "ovo jedan od najinteligentnijih načina osavremenjavanja klasičnog teksta koje sam vidio u posljednje vrijeme. Ono što je ostavilo poseban utisak na mene je to da je komad dosta lokaliziran i u jeziku, i prilagođen jednoj vrlo realnoj situaciji, te da oni djelovi Kišovog prevoda funkcionišu savršeno prirodno i lako, što je vrlo rijetko, a to je poseban kvalitet cjelokupnog ansambla ove predstave".

U predstavi igraju Dragan Mićanović, Simo Trebješanin, Jelena Minić, Stevan Radušinović, Zoran Vujović, Mišo Obradović, Dragan Petrović Pele, Nada Vukčević, Žaklina Oštir i Dejan Ivanić.

U Velikoj sali KIC-a Budo Tomović, 29. februara smo gledali komad „Lukrecija iliti Ždero“. To je renesansno-barokna komedija nepoznatog Kotoranina, sačuvana u starim hartijama grada Kotora. 70-tih godina prošlog vijeka. Ovaj komad je otkrio, preradio i dopunio dr Anton Kolonedić, a za Gradsko pozorište –Podgorica je ovaj komad režirao Jagoš Marković. Ovo je priča o nesrećnoj ljubavi dvoje mladih, sačinjena od naše depresije, euforije, mentaliteta, viška života koji vodi u razularenost, a potom u smrt. Pa opet ta ljubav koja vraća iz te smrti u život.

U predstavi igraju: Kristina Stevović, Emir Čatović, Branimir Popović, Dubravka Drakić, Božidar Zuber, Mišo Obradović, Momčilo Otašević, Slaviša Grubiša, Simo Trebješanin, Jelena Simić, Julija Milačić, Maja Šarenac i drugi.

Nakon ovog prikaza možemo iznijeti i neka zapažanja. Znamo da je kultura i stub i pokretač svake civilizacije. Neki učenici su prvi put posjetili pozorište u septembru, a već sada su bogatiji za kulturno iskustvo

koje nikada ne može iščeznuti. Naime, određena grupa učenika se već izdvojila time što je ispratila svaku predstavu i još ih je željna. Bez zadržke možemo reći da Srednja poljoprivredna škola iz Bara na ovaj način formira dio jedne buduće kulturne elite koja to već cijeni, a godinama će još više cijiniti i nadamo se na pravi način uzvratiti, kako školi tako i društvu u cjelini.

Slavomir Samardžić II-2

CRNOGORSKA DRŽAVNOST KROZ VIJEKOVE

Ove godine proslavljamo veliki jubilej – deset godina od obnove državne nezavisnosti Crne Gore. Prije deset godina, na demokratskom referendumu, koji je održan 21. maja 2006. godine, uz kontrolu međunarodnih posmatrača, većina naših građana opredijelila se da Crna Gora ponovo bude nezavisna i međunarodno priznata država. Povo-dom jubileja profesor istorije mr Milan Šćekić dao je pregled istorije crnogorske državnosti.

Preci današnjih Crnogoraca na područje Balkana doselili su se početkom VII vijeka naselivši teritorije rimske provincije Prevlis, koja je obuhvatala teritorije od Boke Kotorske, pa sve do rijeka Pive i Tare i Drima. Ova oblast nazivala se Duklja. Zasigurno se zna da su početkom IX vijeka formirali su svoju kneževinu koja je bila podložna Vizantiji. U prilog tome govori i olovni pečat dukljanskog kneza Petra na kome je pisalo „Petar arhont Dioklije amin“.

Krajem IX vijeka vizantijska vlast počela je da slabi, a već sredinom X vijeka kneževina Duklja bila je „jasno razgraničena od susjednih slovenskih kneževina i vizantijskog područja“. Dukljom je krajem X vijeka vladao knez Vladimir. Negova vojska bila je poražena u sukobu sa vojskom makedonskog cara Samuila (997) na prostoru oko rijeke Bojane, a sam Vladimir bio je odveden u ropstvo u Prespu. Nakon određenog vremena provedenog u zarobljeništvu Vladimir se vratio u Duklju, jer mu je Samuilo dao svoju ćerku Kosaru za ženu. Vladimir je pored Duklje dobio na upravu još i dračku oblast. Vladimir je bio lojalan svome tastu sve do njegove smrti 6. oktobra 1014. godine, a nakon toga i svome šuri, Samuliovom sinu Radomiru. Nakon što je Radomira 1015. godine ubio njegov sinovac Vladislav, knez Vladimir je bio pozvan od strane Vladislava da dođe u Prespu, gdje je ubijen 22. maja 1016. godine. Nakon Vladimirove smrti Vladislav je napao Duklju i dračku oblast, ali je njegova vojska pretrpjela poraz, a on je smrtno stradao februara 1018. godine prilikom opsade Drača. Nedugo potom raspalo se makedonsko carstvo, baš kao i dukljanska država, koja je ponovo našla pod vlašću Vizantije.

Prvi dukljanski vladar kome je pošlo za rukom

da se oslobodi vlasti Vizantije bio je osnivač dinastije Vojislavljevića, knez Vojislav, koji je tridesetih godina XI vijeka podigao ustanak protiv Vizantije i uspio nakratko da oslobodi svoju zemlju od vizantijske vlasti. No, Vizantija je sredinom tridesetih godina XI vijeka ponovo pokorila Duklju, a Vojislava odvela u zarobljeništvo u Carigrad. Vojislav se po svemu sudeći 1039. godine oslobodio zarobljeništvu, a po dolasku u Duklju podigao je ustanak. Vizantija je uputila u Duklju veliku vojsku, ali je 1040. godine bila poražena, najvjerovatnije u Crmnici. Do upućivanja nove kaznene ekspedicije na Duklju došlo je dvije godine (1042), ali je i ovoga puta vizantijska vojska pretrpjela težak poraz na potezu između Bara i Crmnice (Barska bitka). Pobjedom nad Vizantijom 1042. godine knez Vojislav je uspio da obezbjedi svojoj državi nezavisnost od Vizantije. Vojislav je ubrzo umro, a njegovi nasljednici vladali su kao potpuno nezavisni vladari Duklje. Ne može se sa sigurnošću kazati kada je tačno Duklja postala kraljevina, ali svakako da je papa Grgur VII 1078. godine obratio u jednom pismu Mihailu Vojislavljeviću kao „slovenskom kralju“, iz čega jasno proizilazi da je Duklja postala kraljevina tokom druge polovine XI vijeka. Mihailovom sinu kralju Bodinu pošlo je za rukom da 1089. godine uzdigne Barsku biskupiju u rang nadbiskupije. Nakon Bodinove smrti 1108. godine moć Duklje počinje da slabi, što je iskoristio raški župan Stefan Nemanja, koji ju je

pokorio 1185. godine. Vlast Njemanjića u Duklji trajala je sve do 1356. godine. Četiri godine kasnije osamostalila se u Zeti porodica Balšić.

Balšići su Zetom vladali sve do 1421. godine. Tokom svoje šezdesetogodišnje vladavine Balšići su s promjenljivim uspjehom borili protiv lokalnih i balkanskih feudalaca, ali i dvije velike sile – Mletačkom republikom i Osmanskim carstvom. Za vrijeme Đurađa I Balšića teritorija Zete se prostirala od Dubrovnika na zapadu do Prizrena na istoku. Vremenom se ta teritorija smanjivala, da bi na početku vladavine posljednjeg Balšića (Balše III) bila ograničena na teritoriju Gornje Zete i primorskih gradova Ulcinja, Bara i Budve. Balša III vodio je najveći dio svoje vladavine borbe sa lokalnim feudalcima i Mletačkom republikom. Skrhan bolešću otišao je početkom 1421. godine kod svoga ujaka despota Stefana Lazarevića u Srbiju, gdje je ubrzo po dolasku umro. Njegovom smrću završen je period samostalnog razvoja srednjovjekovnog razvoja Zete. Nakon toga Zetom su vladali srpski despoti Stafan Lazarević i Đurađ Branković, kao i bosnaski vojvoda Stefan Vukčić Kosača.

U periodu od 1455. do 1496. godine Zetom su vladali Crnojevići (Stefan, Ivan i Đurađ). Još od kraja vladavine Stefana Crnojevića za Zetu se sve više koristi naziv Crna Gora. Najznačajniji predstavnik ove dinastije svakako je Ivan Crnojević, koji je na samom početku svoje vladavine mletačke posjede u Primorju, da bi kasnije u dva navrata (1474. i 1478.) zajedno sa njima vodio borbe protiv Osmanlijama kod Skadra. Nakon što su Mlečani 1479. godine u sporazumu sa Osmalijama predali Skadar, Ivan Crnojević je morao da napusti Crnu Goru sklonivši se na teritoriju Mletačke republike. Prethodno je (najvjerojatnije 1474). premjestio svoju prijestonicu sa Žabljaka Crnojevića na Riječki grad (Obod). U Crnu Goru se vratio 1481. godine, nakon smrti osmanskog sulatana Mehmeda II Osvajača. Po povratku u zemlju prihvatio je vazalni položaj i i obavezao se na isplatu harača koji je na godišnjem nivou iznosio 700

dukata. Godine 1482. godine podigao je dvor na Cetinju, a dvije godine kasnije i Cetinjski manastir. Umro je 1490. godine. Naslijedio ga je sin Đurađ, koji je vladao Crnom Gorom od 1490-1496. godine. Kovao je planove o podizanju ustanka protiv Osmanlija, što njima nije ostalo nepoznato, zbog čega je morao da napusti zemlju.

Nakon odlaska Đurađa Crnojevića (1496) počinje period osmanske vlasti u Crnoj Gori. Iako je Crna Gora pod osmanskom upravom imala velike privilegije, Crnogorci neće prestajati da se bune protiv osmanske uprave. U tome će imati podršku Mletačke republike. Od dolaska na vlast mitropolita Danila Petrovića Njegoša (1697-1735), utemeljivača dinastije Petrović, ta će se borba intenzivirati. Sa izuzetkom mitropolita Save koji se zalagao za miroljubivu politiku, ostali vladari dinastije Petrović vodili su nepomirljivu politiku u odnosu prema Osmanskom carstvu. Pod vladavinom ove dinastije Crna Gora je 1852. godine proglašena za knjaževinu, a 1910. uzdignuta je u rang kraljevine. Iako je bila faktički nezavisna od početka XVIII vijeka, ona je dobila zvanično međunarodno priznanje na Berlinskom kongresu 1878. godine. Kao nezavisna država Knjaževina/Kraljevina Crna Gora je egzistirala sve do 1918. godine, kada će ući u sastav Kraljevine Srba Hrvata Slovenaca/Jugoslavije. U sastavu jugoslovenske države Crna Gora će ostati sve do 1992. godine, kada će formirati zajedno sa Srbijom Saveznu republiku Jugoslaviju. Od 2003. SRJ je preimenovana u državnu zajednicu Srbija i Crna Gora. Na demokratskom referendumu 21. maja 2006. godine, koji je održan pod kontrolom EU, većina stanovništva Crne Gore, njih 55,5%, opredjelila se za nezavisnost. Rezultate referendumu priznala je međunarodna zajednica, vodeće demokratske zemlje savremenog svijeta, kao i sve susjedne zemlje. Od tada Crna Gora je ponovo postala suverena međunarodno priznata država i 192. članica UN.

Mr Milan Šćekić, prof.

MOJA ZEMLJA

*De to ima, kako treba –
reći će ti pjesma ova:
svega ljudskog i dobrote
u zemlji njihov prađedova.*

*Kuća naša – dom je svačiji,
u zagrljaj ona zove.
Svako ovdje ima pravo
na živote i na snove.*

*De to majka još na čojstvu
I junaštvu sina diže?
De se prošlost ne da davna,*

već uz skute bliži bliže?!

*Vazda sin je borac bio,
kuću čuva, nikom ne da.
Vazda čovjek majku, sestru,
zaštitnički zna da gleda.*

*Uvijek ista stoji ona,
gorda, lijepa, mudra, čista.
I danas je ona takva,
zlatna gora, blješti, blista!*

Milica Popović I-5

PRIREDILA SOFIJA RAŠKOVIĆ, POF. FIZIKE

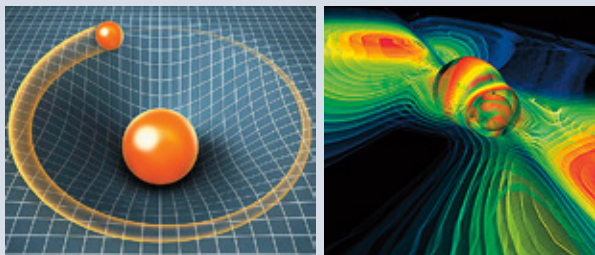
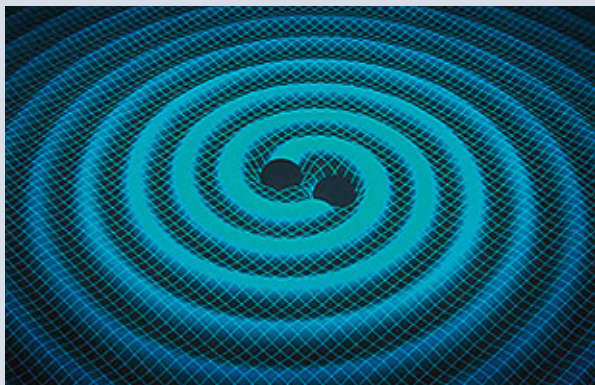
OTKRIĆE GRAVITACIONIH TALASA

Gravitacioni talasi, jedna od najzanimljivijih teorema Alberta Ajnštajna o čudnovatosti prostora i vremena, bili su nedokazan, ali prihvaćen dio Opšte teorije relativnosti. Sada ih je koalicija naučnika sa univerziteta Kaltek, MIT u saradnji sa brojnim drugim institucijama i univerzitetima zajedničkim projektom LIGO najzad pronašla.

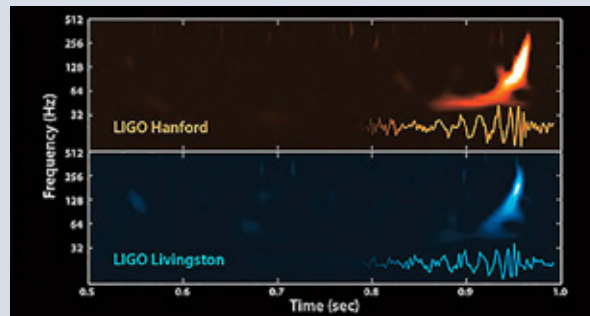
LIGO je najprecizniji mjerni instrument koji je ikad napravljen. Zasnovan je na laserskoj interferometriji, tj. kombinovanju dva laserska snopa, koji imaju isti izvor, ali prelaze različite puteve pod različitim uslovima. Sitne perturbacije prostora više nijesu „u fazi“, što dovodi do naizmjeničnog slabljenja ili pojačanja signala odnosno „interferencije“. Koristeći interferenciju, LIGO može da izmjeri poremećaje veličine hiljaditog dijela prečnika jednog protona, što je manje od bilo čega što se može zamisliti, a da nije apsolutna nula.

Nažalost, ni hipersenzitivan instrument kao što je LIGO ne može da otkrije gravitacione talase koje, na primjer, stvara Zemlja koja se kreće oko Sunca. Proračuni pokazuju da je ukupna snaga gravitacionih talasa koje emituje naša planeta manja od 200W, što je na nivou jače sijalice. Takvi talasi su, suviše rasuti i slabi da bi proizveli bilo kakvo mjerljivo dejstvo. Ostalo je da se oslušuju kosmički događaji, u kojima učestvuju masivna tijela koja se kreću ogromnim brzinama.

Takav događaj detektovao je LIGO u septembru 2015. godine: dvije crne rupe, jedna 29, a druga 36 puta masivnija od Sunca, sudarile su se i stopile u jednu. U trenutku sudara obje crne rupe su imale brzinu koja dostiže polovinu brzine svjetlosti i emitovale su gravitacione talase čija kolosalna energija nije iščezla ni nakon puta kroz svemir dugačkog milijardu i po svjetlosnih godina.

U međuvremenu, otkriće je potvrđeno, i najjednostavnije je reći da je Ajnštajn opet bio u pravu. Opšta teorija relativnosti uspješno je položila svaki ispit, sva njena ključna predviđanja, toliko neočekivana i dalekosežna da je i sam Ajnštajn tvoglavo odbijao da ih prihvati, više puta su potvrđena rigoroznim eksperimentima i posmatranjima, a novi dokazi u prilog teorije otkrivaju se svakodnevno.

Danas znamo da je stvarnost istkana od prostora i vremena koji u Ajnštajnovoj teoriji opšte relativnosti oživljavaju u kontaktu sa materijom, bez obzira da li se radi o trunčici prašine ili o čitavoj galaksiji. Prostor više nije samo prazno mjesto u kojem postoje stvari, niti je vrijeme običan časovnik čiji je ritam vječan i nepromjenljiv. Umjesto toga, materija, prostor i vrijeme prepliću se u kosmičkoj igri na načine koji su ponekad neočekivani ili sasvim bizarni.

Ako zahvaljujući Ajnštajnu već sto godina znamo da gravitacioni talasi postoje, zašto su ih otkrili tek sada? Gravitaciona sila je, od svih poznatih sila u prirodi, daleko najslabija, toliko slaba da je njen uticaj značajan samo kada je uticaj svih ostalih sila zanemarljiv.

Ljudi su dosad za posmatranje kosmosa koristili elektromagnetne talase, što znači astronomiju, teleskope i satelite. Nešto preciznije informacije od skora su počeli da daju takozvani neutrinski teleskopi, koji detektuju neutrina i antineutrina iz kosmosa. Otkriće gravitacionih talasa će omogućiti da se kosmos posmatra na drugačiji način, a uho kojim oslušujemo gravitacione talase biće tokom narednih godina sve veće i osjetljivije.

TEORIJA DRAGANA HAJDUKOVIĆA

Teorijska fizika je trenutno u najvećoj krizi od svog postanka, a uzroci te krize su sljedeći: precizna astronomska posmatranja su dala neobjašnjive fenomene, a supersimetrične teorije su eksperimentima u CERN-u doživjele debel i eliminaciju. Izdvaja se nekoliko ključnih pitanja na koja standardni model fizike čestica i polja i Ajnštajnova teorija relativnosti nijesu dali odgovor. Prvi fenomen je ubrzano širenje kosmosa uprkos djelovanju gravitacionog polja, što nauka, za sada, objašnjava tamnom materijom i tamnom energijom. Isti taj apstraktni pojam naučnici koriste i kada pokušavaju da objasne zašto je gravitaciono polje u galaksijama i klasterima galaksija višestruko jače od onoga što se predviđa na osnovu teorije gravitacije. Treći veliki problem, u svim poznatim fizičkim procesima pri pretvaranju materije u energiju, narušena je simetrija (između čestica i antičestica) i u kosmosu dominira materija nad antimaterijom. Četvrta dilema odnosi se na pitanje kosmičke inflacije koje podrazimijeva brzo širenje-milijardu puta brže od širenja svjetlosti. Naše postojeće fizičko znanje, ne daje odgovor ni na jedno od ovh pitanja.

Dr Dragan Hajduković, naučnik na polju fizike, astrofizike i kosmologije, radi u CERN-u (Evropski savjet za nuklearna istraživanja), kao izlaz iz krize predložio je svoju teoriju o „bipolarnosti gravitacije“. Hajduković je u svojoj teoriji pokušao da izbjegne pojmove kakvi su tamna materija i tamna energija i oslonio se na pojam kvantnog vakuma. Kvantni vakum predstavlja realno stanje materije podjednako kao i tečno, čvrsto i gasovito-što je potvrđeno eksperimentima. Hajduković kvantni vakum naziva najneobičnijim stanjem materije i energije i objašnjava ga kao okean u kojem se odigrava neprestano stvaranje i anihilacija čestica i antičestica koje u prosjeku žive . U svoju teoriju uveo je i pojam

virtuelnog gravitacionog dipola. Kao što se magnetni dipoli orijentišu u magnetnom polju tako se virtuelni gravitacioni dipoli orijentišu u gravitacionom polju koje proizvode zvijezde, planete i poznata materija. Orijentacija ogromnog broja mini virtuelnih dipola uspijeva da proizvede iste efekte koje proizvode hipotetička tamna

materija, odnosno energija. U ovom slučaju mikroskopsko ponašanje praznog prostora rezultira u kumulativnom dubinski efekat u kosmičkim razmjerama.

Italijanski astronomi Alberto Vekijato i Mario Gai su riješili da teoriju crnogorskog fizičara i testiraju. Idealno mjesto za provjeru teorije jeste sistem u kome su Njutnovi i Ajnštajnovi gravitacioni elementi mali, a efekat koji poizvodi kvantni vakum dosta veliki, a takva je planeta UX25. Sistem UX25 je mini planeta koja ima 10000 manju masu od Zemlje i oko koje kruži mali satelit koji ima samo 190km u prečniku. Satelit se oko planete kreće po eliptičnoj putanji za koju su urađeni proračuni, i utvrđeno da se klasična i putanja kojoj je dodat gravitacioni uticaj kvantnog vakuma bitno razlikuju. Italijanski astronomi su utvrdili da taj efekat, ukoliko postoji, i mogu da izmjere postojećim teleskopima i satelitima u periodu od tri do četiri godine. To znači da bismo već 2018.godine mogli znati da li je ova teorija tačna ili ne.

Ako astronomi vide da se sateliti kreću shodno Hajdukovićevoj teoriji, onda bi to bio dokaz da kvantni vakum proizvodi i makroskopske gravitacione efekte i to bi bio prvi put u istoriji da se vide gravitacioni efekti kvantnog vakuma. Teorija o bipolarnosti gravitacije ruši “horizont očekivanja” i nudi, u naučnom smislu, radikalnija rješenja. Do sada se vjerovalo da je gravitacija samo sila privlačenja. Moguće je i da je gravitacija sila odbijanja, ali između materije i antimaterije.

Sada teoriju kvantnog vakuma provjeravaju različite grupe naučnika, Hajdukovićevu teoriju testiraće I CERN, a rezultate ćemo znati 2019. Profesor Hagst radiće mjerenja i pokušati da dokaže da čestice antimaterije (antivodonika) mogu da padaju “na gore” to jest da postoji gravitaciono odbijanje između materije i antimaterije.

Dok čeka rezultate eksperimenta, koji u svakom slučaju ne mogu biti beznačajni, Hajduković je na Cetinju osnovao Institut za fiziku, astrofiziku i kosmologiju, gdje se između ostalog radi na projektu QVADIS, novom metodu mjerenja u astronomiji. Cilj Hajdukovića je da Institut na Cetinju privuče mlade talentovane ljude, studente prirodnih nauka, kako bi im omogućili obuku u nekim od svjetskih naučnih centara.

Stiven Hoking, jedan od najvećih naučnih genija svih vremena koji nikad nije dobio Nobelovu nagradu. Ovaj briljantni fizičar čiji je život opisan u filmu Teorija svega, i danas zbunjuje javnost svojim nevjerovatnim umom. Ukoliko sa njegovom biografijom niste upoznati, evo 10 interesantnijih činjenica:

10. Imao prosječne ocjene u školi

Sa devet godina njegove ocjene su bile među najgorima u razredu! Kada je zagrijao stolicu, uspio je da ih podigne na prosjek, ali ništa više od toga. Bez obzira na ocjene, još od ranih godina ga je interesovalo kako stvari rade: Kao mali umio je da rasklopi časovnike i radio-aparate, ali, prema sopstvenom priznanju, nije bio dovoljno dobar u ponovnom sastavljanju. I pored loših ocjena, njegovi učitelji su osjećali da pred sobom imaju genija. Zato su mu i dali nadimak Ajnštajn. Genije u Hokingu je proradio tek u trenutku kada je polagao ispit za dobijanje stipendije na Oksfordu: Dobio je najbolje ocjene, a ispit iz fizike je uradio najbolje od svih kandidata.

9. Imao je averziju prema botanici

Stiven Hoking je volio matematiku i želio je na njoj da diplomira. Međutim, to se nije sviđjelo njegovom ocu Frenku Hokingu koji je želio da njegov nasljednik završi medicinu. Kako Oksford nije imao matematiku, kompromis je bio da se Stiven fokusira ka fizici. Kada je trebalo da odluči između toga da li da se posveti

izučavanju subatomske čestice ili kosmologiji, odlučio se za ovo drugo, iako je naučni svijet u to vrijeme sa sumnjom gledao u taj pravac fizike. Na pitanje zašto se nije odlučio za izučavanje subatomske čestice odgovorio je kratko - "Zato što mi je ličila na botaniku: Svi delovi su tu osim teorije."

8. Bio je u veslačkom timu Oksforda

Hokingova biografkinja Kristina Larsen opisuje da su njegovi prvi dani na Oksfordu bili usamljeni, pa je rješenje za to našao u pridruživanju veslačkom timu. I prije uspostavljanja dijagnoze njegove bolesti, Hoking nije imao atletsko tijelo, ali je bio potreban veslačkom timu kao kormilar, koji upravlja plovilom i kontroliše ritam. S obzirom na to da je volio da se dokazuje - Hokingova uloga u timu ga je učinila veoma popularnim.

7. Kada je napunio 21, rekli mu da će teško dočekati 24. rođendan

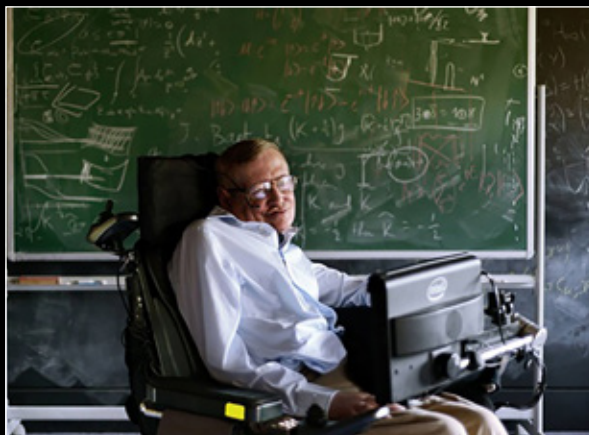
Hokingovu bolest je otkrila njegova rodbina tokom Božićnih praznika, kada su ga zamolili da ode kod doktora. Prije nego što je otišao kod specijaliste, na proslavi Nove godine se upoznao sa svojom budućom ženom, Džejn Vajld. Ona je bila oduševljena njegovim smislom za humor i samostalnošću. Nedelju dana kasnije, nakon što je napunio 21 godinu, otišao je na 15 dana u bolnicu, gde su mu dijagnostifikovali amiotrofičnu lateralnu sklezoru (ALS), poznatu kao Lu Gerigovu bolest. Rečeno mu je da će živjeti još samo nekoliko godina. Iako je bio šokiran, shvatio je da ima i gorih slučajeva nego što je on. Počeo je da se zabavlja sa Džejn, nedugo potom su se vjerali, a vjeridba mu je, prema Kristini Larsen, "dala razlog za život."

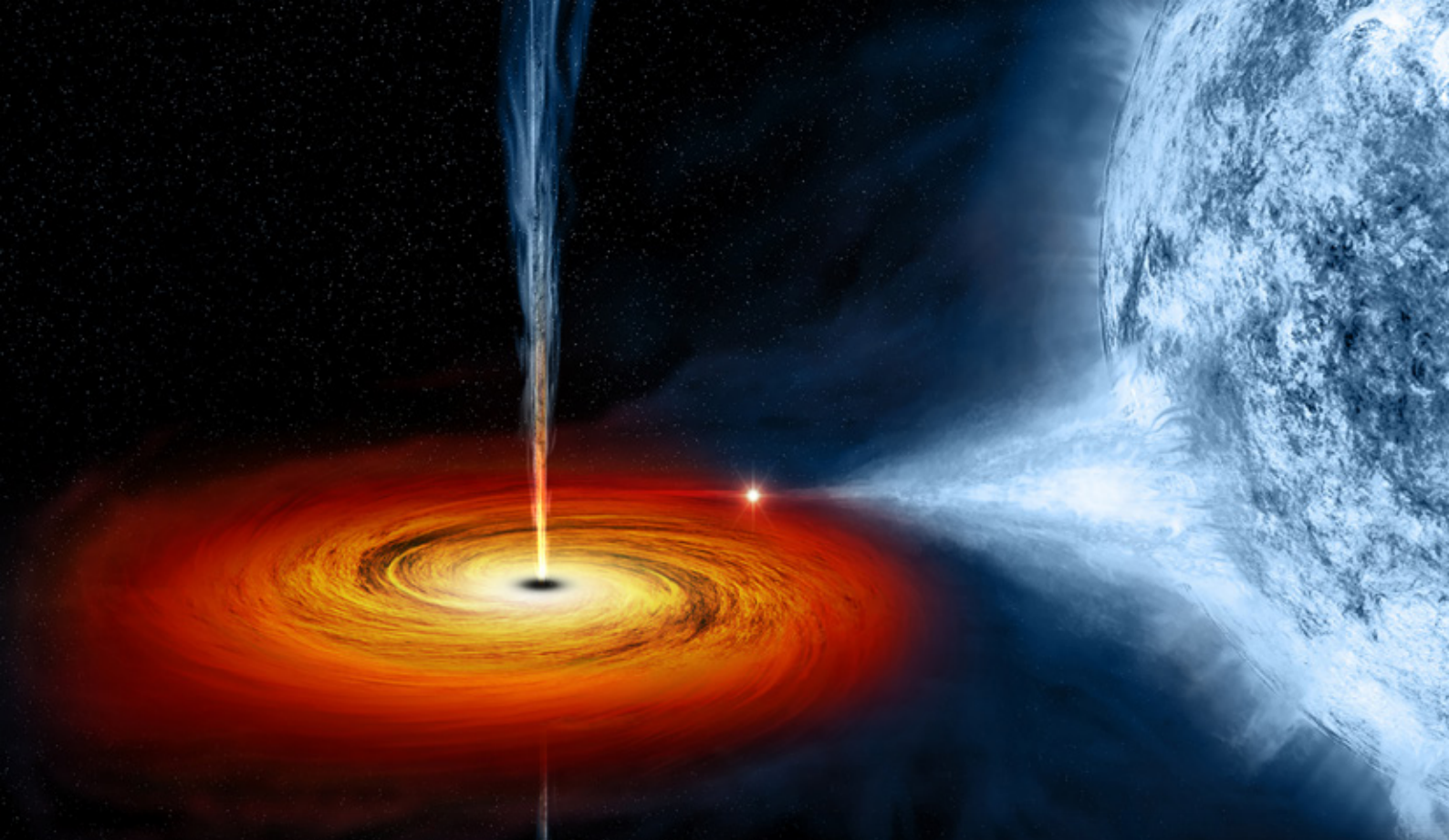
6. Pomogao u stvaranju Teorije o beskrajnosti Univerzuma

Jedno od najvećih Hokingovih dostignuća koje dijeli sa Džimom Hartlom je teorija iz 1983. po kojoj Univerzum nema granica. U pokušaju da shvate prirodu i oblik Univerzuma, Hoking i Hartl su kombinovali koncepte kvantne mehanike sa Ajnštajnovom teorijom relativiteta, kako bi dokazali da je Univerzum entitet sa sadržajem, ali bez granica.

5. Izgubio opkladu o Crnim rupama

Hoking je 2004. priznao da je izgubio opkladu o crnim rupama koju je 1997. sklopio sa Džonom Preskilom, teorijskim fizičarom. Hoking je 1975. iznio teoriju da

crne rupe zapravo to nijesu, kao i da emituju energiju, ali da se informacija o tome gubi u crnoj rupi koja će vremenom - ispariti. Ova ideja se sukobljavala sa osnovnim pravilima kvantne mehanike, što je Hoking nazvao "informacionim paradoksom". Preskil se nije složio sa ovom idejom Hokinga i sklopio opkladu s njim, pobijajući Hokingove tvrdnje. Hoking je svoju grešku priznao sedam godina kasnije, na jednoj naučnoj konferenciji.

4. Osvojio mnogobrojne nagrade i priznanja, ali ne i Nobela

Godine 1974. Hoking je primljen u Britansku akademiju nauka. Godinu dana kasnije dobio je zlatnu medalju za nauku od pape Pavla VI, kao i nagradu Albert Ajnštajn i Veliku medalju od Kraljevske akademije nauka Velike Britanije. Do 1979. bio je već tako dobro etabliran u naučnom svijetu da je dobio najprestižnije mesto u naučnom svijetu Velike Britanije - mjesto šefa katedre za matematiku na Kembridžu u Engleskoj, pozicije koju će zadržati punih 30 godina. Potom, 2009. God. Hoking je dobio od Baraka Obame Predsjedničku medalju slobode. U međuvremenu, zaradio je 12 počasnih diploma, ali Nobelova nagrada i dalje ga "preskače".

3. Autor je knjiga za djecu

Ovo je nešto što sigurno nijeste znali: sa svojom kćerkom Lusi on je 2007. potpisao autorstvo nad knjigom "Džordžov tajni ključ Univerzuma". Naravno, knjiga je naučno-fantastična priča o dječaku koji se bori protiv roditeljske averzije prema tehnologiji, ali je činjenica da se u knjizi nastojao dati odgovor na sva teška naučna pitanja: od porijekla života do crnih rupa. Dvije godine kasnije izašla je njihova druga knjiga koja se zove "Džordžova potraga za kosmičkim blagom"

2. Vjeruje u vanzemaljce

S obzirom na to da je cijeli život proveo u kosmologiji, ljudima je bilo interesantno da čuju šta Hoking misli o

moćnosti postojanja vanzemaljaca. Tokom proslave 50 godina NASA, Hoking je održao govor u kome je naglasio da je sasvim sigurno da postoje primitivne forme života: "S obzirom na beskonačnost svemira, moguće je da postoji inteligentna forma života, koja je, inače, prilično rijetka. Neki bi rekli da tek treba da se pojavi na Zemlji", rekao je tom prilikom.

1. Letio je u bestežinskom stanju

Stiven Hoking je u 65. godini života, 2007. iskusio kako je zaista biti u svemiru, kako je lebdjeti u bestežinskom stanju, bez njegovih invalidskih kolica za koja je prikovan već decenijama. Kada su ga pitali zašto je odlučio da pristane da bude dio eksperimenta, on je odgovorio da je htio da bude koristan nauci, ali je pravi razlog bio sasvim drugi: "Istraživanje svemira je naša jedina šansa. Ako ljudska rasa želi da ima dugu istoriju, zbog globalnog zagrijavanja i nuklearnih prijetnji, moramo istraživati svemir, jer je naša budućnost u njemu", objasnio je on.

UPOTREBA FACEBOOK-A U NASTAVI

Ideja interneta, kao i razlog njegovog nastanka, danas su djelimično zaboravljeni. Umjesto da osnovna uloga interneta bude edukacija i informisanost, danas internet, prvenstveno mladim ljudima, služi isključivo za komunikaciju i zabavu putem društvenih mreža. Shvatajući da prosječan učenik smatra da je internet isto što i Facebook, mi, profesori, moramo reagovati sistemskom edukacijom. Kao najuticajni edukatori učenika, moramo učenike uvesti u internet i koristiti ga kao udžbenik, knjigu, atlas, globus i sl. Na nama je da učenicima ovaj medij predstavimo kao sredstvo za učenje, rad, stvaranje i kreativnost. Na našim prostorima društvene mreže izazivaju određene predrasude, ali, uprkos tome, one su trenutno najmoćniji alat na internetu.

U svom relativno kratkom životu, internet je imao nekoliko evolucionih perioda. U svakom razdoblju, pojedini servisi su bili popularniji od nekih drugih. Do skora su diskusioni forumi bili najpopularniji komunikativni servisi, a danas su to društvene mreže. Ne mogu se izbrojati sajtovi, koji su, zapravo, servisi za društvene mreže, jer svakog dana nastaju novi, specifični servisi. Kako biste vidjeli veličinu i raznolikost tipova online društvenih mreža, predstavljam vam neke najpopularnije:

- Facebook - opšta mreža, trenutno najpopularnija u svijetu,
- Twitter - opšti servis za mikroblogovanje,
- LinkedIn - mreža specijalizovana za profesionalni biznis,
- MySpace - opšta mreža veoma popularna kod muzičkih fanova,
- Flickr - servis za razmjenu digitalnih fotografija,
- DeviantART - društvena mreža umjetnika i onih koji su posvijećeni umjetnosti,
- LastFM - društvena mreža zasnovana na razmjeni muzike.

Među ovim, veoma popularnim, nema servisa koji su specijalizovani za učenike i nastavnike, ali i oni postoje. Najpoznatiji servisi za učenike su: FriendSter (engleski servis), Edmodo, StudiVZ (njemački sajt), a za nastavnike: Teachers Pay Teachers, TeacherTube, Edmodo i drugi.

Kao nekomercijalna djelatnost, obrazovanje će uvijek kasniti za razvojem savremenih tehnologija, jer je ono sada samo korisnik tih savremenih servisa. Obrazovanje bi trebalo da bude nosilac promjena u savremenim tehnologijama i „naručilac“ servisa za edukaciju. Trenutno to nije slučaj i veoma često obrazovanje ima suprotan stav u odnosu na ostale djelatnosti, što se tiče korišćenje tih servisa. Na našim prostorima, još uvijek ima škola koje kao sistemi „žive“ i rade u 70-im godinama prošlog vijeka, dok su učenici skoro u potpunosti prihvatili nove tehnologije. Rijetki su slučajevi

nastavnika koji se odvažavaju da krenu u oblast učenja putem interneta. Ipak, taj trend je konstantan i definitivno će za nekoliko godina većina nastavnika držati svoje časove online. Čak i ako ne bismo analizirali razloge zbog kojih je to dobro, dovoljno je pogledati statistiku razvijenih obrazovnih sistema o korišćenju e-learning načina učenja. Što se statistike tiče, uzaludno je pominjati brojke o korišćenju interneta, facebook-a, twitter-a, jer se one mijenjaju iz dana u dan. Međutim, dovoljno je čuti razgovore među učenicima i vidjeti da skoro svi oni koriste facebook i youtube. Ako je već tako, to nama, nastavnicima, otvara novi prostor za rad i za nastavu.

Pohađajući on-line seminar OKC (Obrazovno kreativnog centara) „Blog, twitter i facebook u nastavi“, shvatila sam da su to idealni načini za unaprijeđenje nastave, kao i načini za predstavljanje naših radova, ideja i misli prosvjetnoj sceni i široj javnosti. Nastavna sredstva evoluiraju vjekovima, prate razvoj čovječanstva i civilizacije, a mi smo trenutno u vremenu kada je internet sa svojim resursima najbolje nastavno sredstvo. Jedna od najpopularnijih socijalnih mreža je facebook. Ideja facebook-a je da se putem interneta povežu oni ljudi koji se već poznaju u stvarnom životu, kao što i poruka na početnoj stranici govori: „Facebook ti pomaže da budeš u kontaktu sa osobama do kojih ti je stalo“. Razlog što je facebook za kratko vrijeme postao tako popularan je u tome što možemo da pronademo i ponovo stupimo u kontakt sa izgubljenim prijateljima, školskim drugovima i drugaricama, prijateljima iz inostranstva, ali i sa ljudima koje poznajemo samo površno, a čine nam se zanimljivim.

Nameće se pitanje da li nastavnici treba da budu na facebooku? Odgovor na ovo pitanje je očigledan, imajući u vidu da su gotovo svi naši učenici na „fejsu“. Zamislite situaciju: nakon škole i naših predavanja, učenici ne odlaze svojim kućama, već u kafić ili klub gdje postoje veliki televizori, video projektori, ogromni muzički uređaji. Tamo će naći neograničenu količinu muzike, svega što je ikada izdato, konzole za igrice, biblioteke foto-albuma, ukratko, sve ono što pozele. Nama bi sigurno bilo dosadno da tamo provodimo vrijeme sa njima, ali definitivno bi nam odgovaralo da čujemo šta pričaju o školi, o našem predavanju i da li pričaju o domaćem zadatku. Definitivno bi nam bilo korisno da smo tamo i bar na kratko da ih informišemo ili im pomognemo u nekim školskim problemima.

Time će domaći zadaci dobiti sasvim drugu dimenziju, priprema za novi čas će biti bolja, sastanci odjeljenjskih zajednica potpuniji i informisanost veća. Kontrola rada učenika se neće voditi samo za vrijeme časa, sa sumnjom da je neko drugi uradio domaći, već će konstantno praćenje učenika omogućiti nastavniku da bolje procijeni znanje učenika. Osim domaćih zadataka, društvene mreže nam omogućuju mnogo bolju pripremu za čas i spremnost da koristimo društvene

mreže na času. Time, u očima učenika, postajemo ljudi od krvi i mesa, a ne roboti koji ne razumiju njihove „probleme“.

Neprestano informisanje ...

Usavršavanje nastavnika nikad nije bilo jednostavnije nego danas. Svakodnevnim praćenjem zbivanja na on-line servisima, upoznati smo sa novinama u našoj profesiji. Ako smo učlanjeni u TeacherTube kanal, koji svakodnevno objavljuje video zapise iz našeg predmeta, lako ćemo dobiti ideje za čas, pa čak i gotov materijal. Ako pratimo blog ili twitter nalog našeg cijenjenog kolege iz kolektiva ili profesora sa univerziteta, stručnjaka iz oblasti metodike i didaktike, nećemo imati potrebe za skupim seminarima. Sami ćemo komentarima ili sugestijama uticati na formiranje kvalitetnih resursa za obrazovanje i time uticati na internet bazu znanja, koju nam društvene mreže omogućuju.

Praćenjem društvenih mreža konkretizovanih za obrazovanje ili još uže, za naše predmete pariraćemo, čak i steći prednost u korišćenju savremenih tehnologija u odnosu na učenike. Tako ćemo i njih usmjeriti na izvore znanja i omogućiti im edukaciju i van učionice.

Sve naše aktivnosti kroz online društvene mreže biće dostupne, kako našim učenicima, kolegama, pa tako i nadređenima, što može imati svoje prednosti. Upoznavanje i povezivanje sa kolegama širom države i svijeta biće mnogo jednostavnije, kao i razmjenjene iskustava.

Dosadašnje korišćenje facebooka u nastavi uslovalo je da moji ciljevi budu:

- širenje i multipliciranje znanja o kvalitetu obrazovnog procesa putem interneta
- transparentnost svog rada (učenicima, roditeljima, kolegama, upravi škole ali i nadležnim organima)
- bolje informisanje učenika
- redovno procjenjivanje znanja kroz igre asocijacije, anketna pisanja i mini testove
- bliža komunikacija sa učenicima
- bolja spremnost učenika za nastavu...
- povezanost sa kolegama iz svoje struke, razmjena mišljenja i nastavnih materijala
- podsticaj učenika na istraživanje i korišćenje interneta kao udžbenika
- plasiranje novih informacija koje će im biti odmah dostupne
- podsticaj za korišćenje savremenih nastavnih sredstava
- bolje pripreme za novi čas
- omogućavanje učenicima da se edukuju i van učionice
- bolja i sveobuhvatnija kontrola rada učenika i van učionice

Mišljenje drugih:

- Facebook je korisna aplikacija u nastavi, jer omogućava plasiranje nastavnog sadržaja i ak-

tivnost učesnika, nezavisno od boravka u učionici. S obzirom na to da je popularan među mladom populacijom, na nenametljiv način se omladini plasiraju korisni i edukativni sadržaji. (Nataša Truš prof. veterinarske grupe predmeta)

- Mislim da nama, prosvetnim radnicima, pomaže. Udružujemo se u razne grupe koje su u vezi sa naukom i predmetom koji predajemo, razmenjujemo iskustva i dobijamo nove ideje za časove. Promovišemo rezultate učenika i školu u kojoj radimo, pratimo nove tehnologije, osavremenjujemo nastavu. (Vesna Tošić prof. biologije u OŠ "Milun Ivanović" Ušće)
- Mislim da na facebook-u možemo naći veliki broj stranica koje su vezane za frizerstvo, kozmetiku i slično. Postoji mnogo poučnih informacija, koje će nam trebati tokom školovanja, ali i kasnije. (Kristina Marović, učenica I6, smjer frizer-ka)
- Facebook u nastavi biologije ima izuzetan značaj. Na facebook-u smo sa profesoricom formirali grupu u okviru koje objavljujemo različite sadržaje i sprovodimo različita istraživanja. U grupi možemo objavljivati različite fotografije, prezentacije učenika na zadate teme. Na ovaj način rad je zanimljiviji. (Novak Kalezić, učenik I1, smjer poljoprivredni tehničar)
- Mislim da je facebook koristan u nastavi za frizere, jer možemo da vidimo mnoge slike ili video-snimke frizura sa određenih grupa na facebooku ili frizure naših prijatelja. Facebook je koristan, ali samo ako ga koristimo umjereno i ne zloupotrijebimo ga. (Elna Babačić, učenica I6, smjer frizer-ka)
- Mislim da je upotreba facebooka veoma efikasan način putem kojeg se učenicima može lakše i zanimljivije približiti gradivo s obzirom na to da mnogo vremena provode na društvenim mrežama. (Žaklina Pecović, učenica II5, smjer špeditersko-agenciski i carinski tehničar)
- Smatram da je društvena mreža facebook veoma korisna, naravno uz mnoge mjere opreza. Profesorica Merima Đukic smislila je jedan interesantan i dobar način za učenje, koristeći u nastavi baš facebook. Ona je napravila 3 grupe na facebook-u. Svaka od tih grupa je jedan od predmeta koji nam ona predaje (biologija, ekologija i zoologija). Profesorica u tim grupama objavljuje svoje prezentacije, prezentacije sa interneta ili prezentacije učenika ove škole, zanimljivosti, fotografije, kvizove, testove za vježbanja. Sve što se objavi važno je da pogledamo i uradimo šta treba, jer za svaki post postoji opcija koja nam pokazuje ko je od učenika pogledao objavu. Na taj način nas profesorica kontroliše i van učionice. Ovo je savremen način učenja, a uz to i veoma zanimljiv i koristan. (Anita Muratović, učenica I2, smjer veterinarski tehničar)

mr Merima Đukić prof. biologije

KUDA NAKON SREDNJE ŠKOLE?

Kada završite srednju školu, često mislite da ste iza sebe ostavili sve brige oko matematike, fizike, biologije i svih onih predmeta koje ste učili samo kako biste dobili željenu ocijenu. Mislite da će vam biti lakše na fakultetu, jer ćete učiti samo ono što volite. Niste ni svjesni da je upravo odabir fakulteta jedna od najvažnijih i definitivno najtežih odluka koje treba da donesete u svom životu.

Upravo zato je, dok prikupljate argumente za ili protiv, recimo, filološkog fakulteta, neophodno što više informacija iz različitih izvora, nebrojeni razgovori, te savjetovanja sa starijom sestrom, bratom, komšinicom i sl. No, složićete se da tuđe mišljenje može dodatno zbuniti mladog čovjeka, svijesnog težine tereta, koji treba da pregrmi i donese pravu odluku. Stoga je veoma važno oslušnuti sopstvene afinitete i talente, te upisati fakultet koji nudi predmete, u kojima ćete uživati i koji otvara niz mogućnosti za pronalazak posla koji ćete obožavati. U najvećem broju slučajeva, oni koji studiraju fakultet koji ne vole, nisu voljni diplomirati, pa i ako završe fakultet nezadovoljni su, jer ih nakon toga očekuje posao u struci za koju nikada nijesu željeli da se obrazuju. Da li sada shvatate kako je odabir fakulteta izbor koji ne utiče samo na par godina vašeg života? On bez sumnje utiče i na kasnije šanse na tržištu rada, ali i na vašu (ne)udobnost i (ne)zadovoljstvo koje ćete osjećati dok, recimo, budete sjedjeli u kožnoj, kancelarijskoj stolici otprilike osam časova dnevno. A tako ste htjeli upisati književnost, ali nedostaje advokata, pa ste upisali pravo.

No, istini za volju, iako je najbitnije da se voli budući poziv, takođe je važno da je poziv atraktivan i deficitaran na birou rada zbog što kraćeg čekanja posla u Zavodu za zapošljavanje. Stoga je jako važno sve dobro procijeniti i potkrijepiti primjerima naših najbližih, njihovih prijatelja, kolega itd.

Završetak srednje škole predstavlja period u kome se nužno počinju preispitivati davno postavljena pitanja: Ko sam ja? Šta želim za sebe na socijalnom, emotivnom, društvenom i profesionalnom planu? Šta moram da učinim, koja znanja da steknem i koje vještine

treba da savladam da bih postigao/la ono što želim? Opet, ko sam ja? I šta ću postati?

Prva mogućnost je nastavak školovanja. Jedni na spominjanje fakulteta odmahuju glavom, a drugi kažu da nema ništa bolje od studiranja, jer se to uvijek na kraju mora isplatiti. Vrlo je važno na vrijeme se raspitati o kriterijumima željenog fakulteta i o tome šta je sve potrebno kako biste isti upisali. Na taj način itekako povećavate šanse da uspijete da se upišete tamo gdje želite, naročito ukoliko se radi o nekom od traženijih fakulteta.

Druga opcija je da se nakon srednje škole zaposlite. Posao nije lako naći, ali kroz profesionalnu praksu, škola otvara vrata učenicima da se upoznaju sa tržištem rada i poslodavcima. Kroz profesionalnu praksu, učenici stižu svoja prva radna iskustva, ali i kontakte sa potencijalnim poslodavcima. Zato, oni koji nakon što pređu prag srednje škole, nemaju u vidu nastavak svog školovanja, ne smiju olako shvatati profesionalnu praksu. Moraju se dokazati ukoliko sebi žele obezbijediti sigurno mjesto na tržištu rada. Takođe, ti učenici uvijek imaju mogućnost da u Zavodu za zapošljavanje potraže informaciju o pravima koja mogu ostvariti, o stanju nezaposlenih sa savršenom srednjom stručnom spremom, te mogućnostima za sticanje dodatnih znanja, koja povećavaju šanse za zaposlenje i sl. Privatni ili državni fakulteti - kako se odlučiti?

U jeku mnogih afera i lošeg glasa koji prati privatne univerzitete, maturanti su sigurno i više nego zbunjeni. Važno je da fakultet na koji biste upisali ima akreditaciju od strane Ministarstva prosvjete Crne Gore. Takođe, raspitajte se kod rođaka, poznanika i prijatelja kako se kod njih na poslu tretiraju kolege koje su završile privatne fakultet i koliko to zaista utiče na napredovanje u karijeri.

Činjenica je da poslodavci sa podozrenjem gledaju na kandidate za posao koji na intervju donesu diplomu privatnog fakulteta, ali ako je to vaš izbor i ako ste riješeni da pošteno i vrijedno učite i radite - to je vaša prednost i to vam niko ne može zabraniti. Uostalom, učićete da biste znali kako da radite svoj budući posao, a ne samo da biste posjedovali diplomu.

Imajte u vidu da danas privatni i državni fakulteti imaju gotovo identičan status pri izboru posla putem Zavoda za zapošljavanje u našoj državi, ali i tokom procesa apliciranja za stipendije, studentske kredite i pravo dobijanja mjesta u Domu studenata.

Finansije

Više mjesta za studente koji će se finansirati iz budžeta naravno ima na državnim fakultetima koji vam pritom mogu ponuditi i mogućnost smještaja u Studentskom domu, što može biti jako zgodno i povoljno rješenje za vaše roditelje. Privatni fakulteti jesu veoma skupi, ali njihova pogodnost je plaćanje u ratama. Takođe, većina privatnih fakulteta odobrava besplatnu prvu godinu za

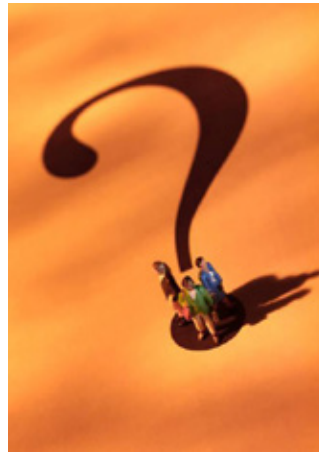
učenike sa diplomom Luča A.

Koji fakulteti su perspektivniji?

Tržište rada je stalno podložno mijenjanju trendova, ali uvijek postoje određeni periodi kada su neke profesije poželjnije kod poslodavaca i kada je određenim stručnjacima lakše da se zaposle u odnosu na druge. Posla je uglavnom uvijek bilo i uvijek će biti za one koji završe neki strani jezik, naročito neki koji nije toliko uobičajen poput kineskog, japanskog, norveškog, arapskog itd.

Trend velike potražnje za IT stručnjacima nikako ne jenjava, pa i to može biti kompas pri izboru fakulteta. Oni sa završenim prirodnim i tehničkim naukama lakše nalaze posao u inostranstvu. Posebno se u Kanadi, Australiji i SAD-u cijene naši stručnjaci sa ETF-a. Pravnici i ekonomisti se teže zapošljavaju i najviše ih je na birou.

Iako na domaćem birou uvijek ima doktora među nezaposlenima, ne mora da znači da će vas zadesiti ista sudbina. Njemačka i još neke države EU u stalnoj su potrazi za medicinskim stručnjacima sa naših prostora. Na kraju, naoružani informacijama još jednom preispitajte sebe, ali samo sebe, bez ikakvog daljeg razmatranja mišljenja drugova, rođaka, komšija, roditelja... Vi ćete studirati, učiti i po 1000 strana za jedan semester, vi ćete se boriti za dobre ocjene, a ne oni! Naravno da vaši najbliži imaju najbolje namere i osećaju se pozvanim da vam pomognu u konačnom izboru, ali gleda-

jte da ipak izbjegnute ispisivanje sa fakulteta nakon prvog semestra i ponovno upisivanje na drugi fakultet.

Kako se prijaviti?

Za sve one studente čiji je prosjek na zavidnom nivou, a dio svog fakultetskog obrazovanja žele provesti u inostranstvu, postoji niz mogućnosti za dobijanje punih ili

parcijalnih stipendija

Konkursi za prijavu za mobilnosti u okviru Erasmus+ programa objavljuju se na sajtu UCG (<http://www.ucg.ac.me/>) i sajtovima fakulteta. Prijave se podnose fakultetu na kojem studirate, a potrebno je priložiti:

- Dokaz o prosječnoj ocjeni
- Potvrdu o znanju jezika
- Motivaciono pismo
- CV
- Pismo preporuke

Dodatne informacije mogu se dobiti u Kancela

Marko Pejović, prof.

KAKO SE PIŠE ?

Uz nimalo ohrabrujuću i svakako neopravdanu opasku da se u najtananije gramatičke začkoljice ponekad ne razumiju ni najveći stručnjaci, smatramo da bi svakako neka osnovna gramatička pravila svi (ili barem oni koji znaju da pišu) trebalo da znaju.

Nažalost, nije bilo teško izabrati kriterijum kojim ćemo se voditi pri izboru najkardinalnijih gramatičkih grešaka u našem jeziku. Dovoljno je bilo da izaberemo one greške, za koje bi nastavnici petacima bez razmišljanja dali jedinicu!

Mogli bismo, dakle, da vam postavimo pitanje- Koliko je, na primjer napravljeno gramatičkih grešaka u rečenici: "Jer niste znali dami u zadnje vrijeme hvali dobar čitaoc i da sam ja jedan ne zadovoljan, pa ipak intiligentan čovek"?... Ovoga puta, međutim, biramo da preskočimo zadatke i jednostavno za vas izdvojimo najčešće gramatičke greške:

1. Negacija uz glagole piše se odvojeno – "ne znam", "ne želim", "ne mogu". Izuzetak su negacije "nisam", "neću", "nemoj" i "nemam".

2. Rječca "li" se obavezno odvaja – "da li", "je li", izuzev u skraćenom obliku kada glasi – "dal", "jel". Lakše ćete možda zapamtiti ukoliko vam kažemo da kada napišete "jeli" onda to neizostavno znači da ste jeli, na primjer pasulj i nikako ne može da označava rječcu...

3. Možda nećete vjerovati, ali mnogo je onih koji umjesto "jel" pišu "jer", pa tako često možemo, ne samo da pročitamo, već i čujemo rečenicu: "Jer to niste znali"?

4. Negacija se uz glagole piše odvojeno, ali uz imenice obavezno

"ide" sastavljeno – "nesreća" ili recimo "nezadovoljstvo".

5. Sinonim riječi "nedostajati" glasi "jaliti", a ne "hvaliti", i ovo pravilo nema nikakve veze s tim što je ispravno reći "hvala", a ne kako često imamo prilike da čujemo – "fala".

6. Pomoćni glagol "biti" najčešće se pogrešno koristi u prvom licu množine. Dakle, ne kaže se "Mi bi otišli tamo", već "Mi bismo otišli tamo".

7. Možda nekima na prvi pogled djeluje nelogično, tek bilo bi dobro da se zapamti da se superlativi pridjeva "dobar", "jak" i "slab" ne pišu "naj bolji", "naj jači" i "naj slabiji", već sastavljeno – "najbolji", "najjači", "najslabiji".

8. Nominativ jednine riječi "čitaoc", "branioc", "primaoc" glasi "čitalac", "branilac", "primalac", kao što je i genitiv množine "čitalaca", "branilaca", "primalaca", a ne "čitaoca", "branioca", "primaoca".

9. Ne piše se "dječiji" i "božiji", već "dečji", "božji". A, slovo "j" svakako je suvišno u perfektu glagola "učiti", "raditi", "biti"... Dakle, ma koliko nekima to bilo teško da prihvate, ne piše se "učijo", "radijo", "bijo", već "učio", "radio" i "bio". Ovo slovo je suvišno i u riječi "kaiš", što se ne može reći za prisvojne zamjenice, koje glase "moje" i "tvoje", a ne "moe" i "tvoe".

10. U našem jeziku ne postoji riječ "sumlja", kao što niko ne može ni da "sumlja". Ispravni oblici su – "sumnja" i „sumnjati“.

11. Negdje se putuje "autobusom", a ne "sa autobusom", kao što su i "paprke punjene sirom", a ne "sa sirom".

12. Za sve one koji smatraju da su "intiligentni" nije loše da ih naposletku upozorimo da se zapravo kaže "inteligentni", jer je imenica "inteligencija", a ne "intiligencija".

SREĆA U OČIMA ADOLESCENATA

Sreća je riječ koja je jedno vrijeme stigmatizovana, smatrana je neozbiljnom, pomalo trivijalnom, ali oduvijek je inspirisala brojne pisce, filozofe, duhovnike i naučnike.

Razgovarali smo sa adolescentima u fokus grupama o sreći. Od čega zavisi i koji su preduslovi da bi bili srećni. Saznali smo da se sreća svakome ukazuje prema njegovim shvatanjima i da je teško nalaze u sebi samima, a mnogo lakše u drugima. Kao moguće uzroke za to da se ne osjećaju dovoljno srećno, pored nekvalitetnih porodičnih odnosa, navode loš uspjeh u školi, nepravdu, ekonomsku krizu i pesimistične stavove vršnjaka, koji „is-savaju“ sreću iz njih. Za njihov osjećaj sreće veoma su važni topli emocionalni odnosi, razumijevanje i međusobno poštovanje unutar porodice, jer doprinose stimulativnoj atmosferi i jačaju sigurnost. Sreću vezuju i za zdravlje, jasno ističu da se sreća ne može kupiti novcem i da materijalno bogatstvo ne čini ljude srećnim, više ga vezuju za zadovoljenje određenih potreba. Adolescentima je veoma važno da imaju podršku svojih prijatelja u slučaju kada su suočeni sa problemima. Nekada im je dovoljan samo osmijeh, često detalj, a rijetko cjelina da bi bili srećni.

B. Ponekad zaista očajavam zbog teškoća na koje nailazim
C. To mi se uvijek dešava

3. Da li rado stičete nova iskustva?

A. Ne, ona me plaše
B. Zavisi od situacije
C. Uvijek sam spreman/na da nešto novo saznam i naučim

4. Da li slijedite svoje instinkte i predosjećanja?

A. Nikada to ne činim
B. Ponekad mi se to dešava
C. Uvijek se oslanjam na sopstveni instinkt

5. Da li vam se događa da, uprkos malim šansama za uspjeh, uporno pokušavate da ostvarite neki cilj?

A. Nikada
B. Ponekad
C. Stalno

6. Vjerujete li da vam budućnost donosi nešto lijepo?

A. Nisam optimista u pogledu budućnosti.

Prije nego što krenete tražiti sreću, provjerite - možda ste već sretni.

Sreća je mala, obična i neupadljiva, i mnogi je ne znaju vidjeti.

Duško Radović

Test: Da li vam je sreća naklonjena

Otkrijte da li posjedujete ono nešto zbog čega vam je život lakši nego drugima. Budite iskreni prema sebi i pronađite najbolje odgovore na pitanja. Pogledajte rješenje na kraju testa.

1. Da li se, dok čekate u nekom redu, upuštate u razgovor s nepoznatom osobom pored sebe?

A. Nikada
B. Ponekad
C. Uvijek

2. Da li vas životne teškoće na koje ponekad nailazite mogu sasvim izbaciti iz kolosjeka?

A. Nikada mi se to ne dešava

B. Ponekad pomislim da čeka bolja budućnost
C. Čvrsto vjerujem u ljepšu budućnost

7. Da li od ljudi sa kojima se družite ili saradujete očekujete da prema vama budu ljubazni i spremni da vam izađu u susret?

A. Ne očekujem to od njih.
B. Sve zavisi od situacije
C. Uvijek to očekujem od njih

8. Da li život sagledavate sa pozitivne strane?

A. Nikada
B. Ponekad
C. Uvijek

9. Vjerujete li da će se i ružne stvari koje vam se ponekad dešavaju na kraju ipak lijepo završiti?

- A. Ne vjerujem u srećan kraj
- B. Rijetko.
- C. Uvijek vjerujem da će se na kraju sve lijepo završiti

10. Da li imate običaj da se žalite na lošu sudbinu koja vas je u prošlosti zadesila?

- A. Nikada to ne radim
- B. Ponekad se prepuštam jadikovanju
- C. Stalno to radim

Da bi bio srećan zapamti sljedeća jednostavna pravila:

- Oslobodi srce mržnje
- Oslobodi glavu briga
 - Živi jednostavno
 - Pružaj mnogo
 - Ne očekuj previše

Najviše odgovora pod A

Sreća vam je okrenula leđa - Pitate se: „Da li se sudbina urotila protiv mene?“ Ne, nije. Sami ste u najvećoj mjeri krivi za sve što vam se događa, jer ne činite ništa da privučete sreću. Naučite da budete sigurniji u sebe, da se više oslanjate na sopstvenu intuiciju i budete veći optimista. Optimizam

će vam pomoći da budete opušteniji, da lakše ostvarujete ciljeve koje ste sami sebi postavili, kao i da u svakoj maloj ili većoj nezgodi koja vas je zadesila pronađete i pozitivnu stranu.

Najviše odgovora pod B

Imate potencijal da budete srećni - Najveća tajna onih koji su rođeni pod sjajnom zvijezdom leži u činjenici da u svemu što im se dešava nalaze pozitivnu stranu i nikada se ne predaju. Obavezno proširite krug prijatelja, upoznajte nove ljude i njihove običaje. Nikada se ne zna kada će sreća zakucati i na vaša vrata.

Najviše odgovora pod C

Rođeni ste pod srećnom zvijezdom – Za vas se definitivno može reći da imate sreće, do te mjere da vam na njoj mnogi zavide. Veoma ste društveni, uvijek spremni na nova poznanstva i doživljaje, nikada ne propuštate dobru priliku kada vam se ukaže. Nepopravljivi ste optimista, vjerujete sopstvenim instinktima i imate povjerenja u druge ljude, jer duboko u sebi znate da će sve ići onako kako vi to želite. Zahvaljujući takvim osobinama sreća vas rijetko zaobilazi.

Milanka Okuka, pedagog

LITERARNI KUTAK

Profesorica crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti **Valentina Radonjić** izdvojila je za literarni kutak radove svojih učenika.

Motiv odbačenosti u pjesmi: “Albatros” – Šarla Bodlera

Albatros, pjesma o ptici. Svojtveno joj je da leti. Međutim, ova pjesma nije o letu, već o padu. Imenom ove ptice možemo nazvati sve one drugačije od ostalih. Drugačije, ni po čemu drugom, već po svojoj inteligenciji. Takve društvo odbacuje i čvrsto vezuje za dno čeličnim okovima svoje surovosti. Nameće se pitanje - Da li je njihova inteligencija dar od Boga ili kazna u ovakvom društvu? To je ono što im ne dopušta da budu samo još jedna ovca u stadu opkoljenim vukovima. Takve ne stiže kazna od vuka, već od stada.

Zašto li niko ne živi kako on hoće, već kako mu se kaže? Zašto isti ti ne puste druge da žive kako hoće, već ih sputavaju i lome im krila? Vjerovatnao na ta pitanja niko nikada neće znati odgovor, pa ni oni sami. Pomirili su se sa svojim dosadnim životom, pa nemaju druga posla nego da uništavaju tuđe, valjda...

Prokletstvo onih koji pokušavaju da lete je odbačenost, a oni koji nikad nisu ni pokušali, oni su nekim prokletstvom rođeni.

Hadžicanović Emir III-2

Žena

Prva pomisao, koja mi se javila kada sam dobila ovu temu za pisanje bila je da ne znam što ću da pišem, a već u sljedećem trenutku razmišljam da li imam dovoljno vremena da napišem sve ono što bih htjela. Ko zna, možda zato što sam ja jedna buduća žena.

Mnogi pjesnici, pisci, obični smrtnici pisali su o ovoj velikoj temi. Predstavljali je na sve moguće načine. Stvar je jasna - žena je najdivnije i najosjećajnije biće, ali isto tako i najhirovitije. Ona vam nešto, dragi moji, dođe kao bumerang. Samo što će nečiju dobrotu vratiti troduplo. Ne, ne mislim da je lako biti žena. Ona ima titulu majke, supruge, snahe, tetke, ujne i svaku od njih treba da opravda...

Rekla bih da svaka žena svoju titulu brani na pravi način. Odmjereno i dostojanstveno. Tiho, a opet dovoljno glasno da je čuje čitav svijet. „Nježniji pol”... Oduvijek sam se divila ljudima koji to tako kažu... Nježniji? Zavisi iz koje perspektive gledamo. Žene koje su fizički i emotivno jače od muškaraca. Možda je takvo vrijeme, ko će znati... A sada mogu da uozbiljim rečenice koje mi se same provlače kroz glavu i prste... Ponosna sam što sam još jedna žena u ovom univerzumu i što imam pravo da budem nježna, slaba, ženstvena, jaka, inteligentna, da volim najiskrenije, da me sutra zovu majkom i da kroz život koračam jako i brzo, a opet znajući da se ljubav jedne žene ne može mjeriti ni sa čim.

I zato danas, baš kad je mojoj majci rođendan, dok ostale žene žure na posao, da vode djecu u školu, spremaju doručak, želim da se zahvalim zato što postoje, jer je ova planeta predivna zahvaljujući njihovoj ljubavi, milosti i razumijevanju.

Nilić Elvira III-1

In memoriam

Nenad Jeknić (1997 - 2015)

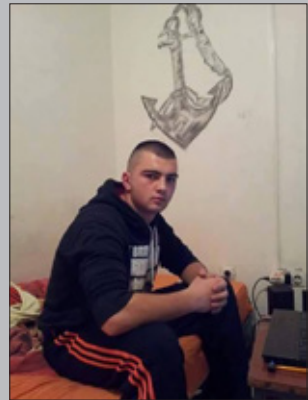
Dana 26.12.2015.godine tragično je izgubio život u saobraćajnoj nesreći, naš učenik, maturant Nenad Jeknić. Sjećanje na njegovu vedru prirodu i širok osmijeh čuvaćemo svi mi, profesori koji smo mu predavali, drugovi iz Doma i iz Škole, a posebno, njegovi drugovi iz odjeljenja.

Nenade,

Sama pomisao na to da više nisi sa nama teška je, nerealna. Još uvijek ne možemo prihvatiti tu činjenicu i još uvijek čekamo da se odnekud pojaviš, iznenadiš nas. Nedostaju nam tvoje šale, tvoj specifičan smisao za humor, tvoja dobrotu. Promijenilo se sve. Naša druženja nijesu više ista, atmosfera na časovima više ni ne liči na onu kada si bio sa nama. Ne bi ni nas više prepoznao, odrasli smo preko noći. Zbiližili smo se. Vrijeme će proći, svi ćemo krenuti svojim putevima, ali ćemo se sjećati tvog toplog osmijeha i veselog lica. Sada, kada je već došlo vrijeme da razmišljamo o maturskoj večeri, o kojoj smo dugo pričali, ti nisi tu da se zajedno radujemo. Fališ nam i ovih dana, kada su najljepša druženja u Domu i školi, kada sumiramo utiske, kada slažemo uspomene.

Ti ćeš uvijek ostati tu, u našim predivnim srednjoškolskim uspomenama i čuvaćemo tvoj lik od zaborava dok nas bude.

Tvoji drugovi iz IV-2

VOLVO – SINONIM ZA SIGURNOST

Kada biramo automobil, prije estetike i brzine sigurno ćemo pažnju prvo usmjeriti ka bezbjednosti. U svijetu automobila sinonim za bezbjednost glasi „Volvo“. Predstavicu novi model ove marke, koji je po mom mišljenju najbolji izbor – Volvo V40.

Novi Volvo V40 je nastao na osnovu brojnih sugestija vlasnika Volvo vozila i kratk je novim sistemima bezbjednosti i dizajna kojeg se ne bi postidjeli ni u muzejskoj postavci. Imenjak novog V40 modela je prije petnaestak godina označio ulazak Volvo-a u polje dopadljivih automobila. Iz fabrike poznate samo po bezbjednim i dugovječnim modelima iznenada počinju da izlaze emotivno dizajnirani modeli, svaki ljepši od prethodnog.

Farovi u xenon tehnologiji, nategnuti ka vjetrobranu, ogromni prepoznatljivi gril i klinasta forma prednjeg dijela karoserije su dominantan izraz novog švedskog kompakta. Usisni i prelomi u braniku oblikom sjeku i usmjeravaju vazduh smanjujući otpor kretanju vozila, dok ga izbočine na poklopcu motora i krovu sprovode dalje ujedno smanjujući kovitlanje oko svojih površina. Izgled zadnjeg dijela Volvo V40 je posebno maštovito dizajniran.

Ciji Volvovih dizajnera je da se novom V40 modelu podari atletski, mišićav i sportski stav. Nizak i zašiljen naprijed, vitak i glatak sa boka, masivan i snažan, a opet skladan pozadi, poput sprintera spremnog za start. Skandinavski hladan i sterilan dizajn kombinovan sa vrhunskom tehnologijom, „equilibrium“ okrenut isključivo vozaču. Moguće je podešavati osvjetljenje panela vrata, ručice mjenjača, hladjenje kasete za odlaganje i ostalih mjesta.

Bezbjednost je u novom V40 ispisana poprilično velikim slovima. Čitav niz sistema i podsistema čini ovaj model jednim od najbezbjednijih, ako ne i najbezbjednijim kompaktom u klasi. Cilj Volvo-a je da obezbijedi maksimalan broj bodova na NCAP testu.

Sa najavom novih motora manjih

zapremina a veće snage, Volvo planira ugradnju samo jednog motora sa više nivoa snage za sve modele u skoroj budućnosti, tako da će masivni petocilindraši izlaziti iz upotrebe, što će ujedno označavati i kraj njihove proizvodnje. Veza sa Ford-om će se ugasi pred kraj proizvodnog ciklusa aktuelnih modela, nastalih u zajedničkoj

kooperaciji predviđenih do 2018.god. Kineski kapital očigledno nije narušio imidž simbolu bezbjednosti auto industrije, štaviše omogućio mu je još silovitiju akciju na tom polju.

Ovaj Volvo trenutno ima bolju trakciju od bilo kojeg njemačkog automobila ove klase. Takođe je izuzetno upravljiv na brzinama preko 220 km/h, čak toliko da zaslužuje više od najbolje ocjene za stabilnost. Opruge i amortizeri su čvrsti, što garantuje više sportskih mogućnosti.

Ovaj automobil je visoko na listi automobila koje bih u prvom redu preporučio. Međutim, da bi bio idealan i apsolutno kompletan, mišljenja sam da bi trebalo ubaciti blind stakla i male džipove 4X4.

Bučan Oktaj II-6

JU SREDNJA POLJOPRIVREDNA ŠKOLA - BAR

UPIS U I RAZRED ZA ŠKOLSKU 2016/17.

VRIJEME JE - ODLUČI SE!!!

Red. br.	SEKTOR	OBRAZOVNI PROGRAM	Stepen stručne spreme	
1.	POLJOPRIVREDA, PREHRANA I VETERINA	Veterinarski tehničar	IV	
2.		Poljoprivredni tehničar	IV	
3.		Prehrambeni tehničar	IV	
4.		Voćar-vinogradar-podrumar/ Cvećar-rasadničar	III	
5.	SAOBRAĆAJ I KOMUNIKACIJE	Nautički tehničar	IV	
6.		Brodomašinski tehničar	IV	
7.		Špeditersko-agencijski i carinski tehničar	IV	
8.	MAŠINSTVO I OBRADA METALA	Automehaničar/Instalater sanitarnih uređaja, grijanja i klimatizacije	III	
9.	USLUGE	Frizer/ka	III	

JU Srednja poljoprivredna škola
Bjeliši bb, 85000 Bar, Crna Gora

+382 30 302 785
+382 30 302 784
+382 30 311 701

lider-sp@t-com.me
skola@polj-br.edu.me
www.poljoprivrednaskola-bar.me

